

JAN VAN RUYSBROECK
PODIVUHODNÝ

ZRCADLO
VĚČNÉ BLAŽENOSTI

čili

VZESTUP DUŠE K BOHU
S KRISTEM, V NEM A SKRZE NEHO

Z kritického vlámského vydání
přeložil

P. EM. SOUKUP O. P.

1946

Dominikánská edice Krystal Olomouc

NIHIL OBSTÁT

Dr Paulus M. Škrabal O. P., Censor ex officio.

IMPRIMATUR

**P. Mag. Dr Methodius Habáň O. P., Provincialis.
Olomucii, die 20. Januarii 1942.   Reg. 20/1942.**

NIHIL OBSTÁT

Dr Fridericus Vašek, Censor ex officio.

IMPRIMATUR

**Dr Udalricus Karlík, Vicarius generalis.
Olomucii, die 17. 4. 1946.   Num. 8213**

JAN VAN RUYSBROECK

pro hloubku své duchovní nauky zvaný »Podivu hodný«, narodil se v Ruusbroecu, dnešním Ruysbroecku, roku 1293. Od 11. do 24. roku svého věku studoval v Bruselu, veden Janem Hinckaertem, kanovníkem u sv. Guduly. Vysvěcen na kněze roku 1317, pěstoval se svými dvěma přáteli, kanovníky Hinckaertem a Francem van Goudenberg duchovní život do všech důsledků. Společné vysoké tužby vedly je roku 1343 k založení kláštera v Groenedal (Zelené Údolí), kde roku 1350 přijal roucho řehole augustiniánské. Ruysbroeckova důslednost v duchovním životě dosáhla tam svého vyvrcholení v úsilí i ve výsledcích. Ni-

čeho neopomenul, aby jeho duše byla dokonale otevřena vlivu světla a vedení milosti. Kdykoli pocítil příliv božského světla, uchýlil se do samoty hvozdu a tam zapisoval své myšlenky, které pak doma bratřím předčítal. Většina jeho spisů vznikla takovým způsobem. Pro jejich nadpřirozený vznik svědčí i to, že ani po sebedelší přestávce ve psaní nebo diktování neporušil přesný soulad řádu myšlenek.

Současník Ruysbroeckův, Mistr Gérard, převor blízkého kartusiánského kláštera, napsal, že »spisy Mistra Jana Ruysbroecka jsou velmi rozšířené v Brabantu a Flandřích a v sousedních zemích«. Požádal Ruysbroecka, aby mu přišel vysvětlit některá místa svých spisů, která Gérardovi byla nejasná. Líčí pak dojem, který měl z osobnosti Ruysbroeckovy:

»Výraz jeho tváře jest jasný, klidně přívětivý, jeho řeč je proniknuta dobrotou a pokorou, jeho chování se dokonale shoduje s jeho stavem řeholním, je řeholníkem nejen v oděvu, nýbrž v každém pohybu. Příliš rychle mi uběhly tři dni jeho návštěvy, neboť kdo jej spatřil a s ním mluvil, cítil se váben k duchovní dokonalosti.«

Stejně cítili všichni, kteří ve velikém množství u něho hledali duchovní osvícení, mezi nimi i slavný dominikán Jan Tauler, v jehož spisech

znalci shledávají značný vliv Ruysbroeckův, což ostatně lze pozorovat též u jiných tehdejších a pozdějších mystiků.

Ruysbroeck dosáhl věku 88 let, z nichž byl 64 léta knězem, 38 let převorem řeholním a potom proboštem kláštera v Groenendalu. Jeho ostatky jsou uctívány v Bruselu u sv. Guduly. Papež Pius X. schválil církevní uctívání Ruysbroecka jako blahoslaveného roku 1909.

Co se přihodilo velikým mystikům, kteří zázraky nedokazovali nadpřirozenost svých osvícení, stalo se i Ruysbroeckovi. Již za živa musil svým nejvěrnějším žákům vysvětlovat místa jim těžko srozumitelná; záhy po smrti Ruysbroeckově ozvaly se hlasy proti jeho pravověrnosti, až roku 1401 kancléř pařížské university prohlásil jeho spisy za podezřelé z pantheismu a za odporující katolické nauce o blaženém patření na Boha. Jeho obhájci dosáhli toho, že byla Ruysbroeckovi přiznáno pravověrnost, výtky pak, později i Bosuetovy, byly dány na vrub vadnému překladu. Překlad není právě snadný, poněvadž Ruysbroeck píše brabantským nářečím vlámstiny. Správně přeložený Ruysbroeckův způsob vyjadřování vyklučuje výtky proti pravověrnosti, ježto právě on, na rozdíl od velké většiny mystiků, užívá filosoficky přesného a velmi stručného způsobu vyjad-

řování. Proto až do nejnovější doby lze slyšet od učenců v bohovědě, že spisy Ruysbroeckovy zasluhují velmi význačné pozornosti mezi spisy o duchovním životě. Ruysbroeck nemá skutečně sobě rovného mezi svými současníky mystiky, neboť vedle mystického osvětlení prozrazují jeho spisy důkladné odborné vzdělání bohovědné.

Ruysbroeck spisoval již před svým klášterním životem, ve spisovatelské neúnavnosti setrval až do konce života. Záhy po smrti Ruysbroeckové do kláštera groenendalského přijatý řeholník poznamenal nejen spisy Ruysbroeckovy, nýbrž pořad, ve kterém je prospěšno pro duchovní vzdělání je čist, jak byl poučen od členů kláštera, kteří s Ruysbroeckem žili. Píše: »Nejprve se čte kniha o dvanácti ctnostech, potom dvanáct článků víry, dále o velebné svátosti, následuje sedm stupňů, po nich sedm zámků, čtvero pokušení, duchovní stánek, království milujících, duchovní svatba, běloskvoucí kámen, konečně kniha o nejvyšší pravdě, kterou patrně napsal naposled, a ještě kniha o dvanácti beghiních.« Nynější literární kritika udává za poslední dílo Ruysbroeckovo Dvanáct beghiní a ostatní seřazuje též jinak dle jejich vzniku.

Království milujících jest jakási příručka asketiky a mystiky; ukazuje cesty, kterými vede

Bůh člověka vykoupěného, hlavně milostmi Du-
cha svatého.

Duchovní svatba, nejdokonalejší dílo Mis-
trovo, vykládá ve 3 knihách duchovní život »čin-
ný, niterný, nazíravý® jako tři postupné ozdoby,
kterými duše vychází vstříc nebeskému Ženichu
(dle Mat. 25, 6).

Běloskvoucí kámen (dle Zjev. 2. 17) je
výsledek hovorů s kartusiánem Gérardem o tom,
že dokonalost vyrůstá ze čtverého: život věrný,
život niterný či duchovní, život nazíravý, život
skrytý v Bohu.

Čtvero pokušení potírá čtyry nebezpečné
proudy té doby: hovění smyslnosti, pokrytectví,
pýcha rozumu, nepravá svoboda.

Křesťanská víra je stručný výklad Věřím,
jak je v církevních obřadech.

Duchovní stánek užívá předpisů starozá-
konních o stavbě stánku Božího na vysvětlení
sedmi duchovních příbytků, které si duše musí
připravovat pro své spojení s Bohem.

Sedm zámek jest návod k posvěcení života
v řeholi svaté Kláry podle příkladu svatého Fran-
tiška; kárá různé nepřístojnosti tehdejšího kláš-
terního života, rozvádí »sedmero klausur svaté
Kláry«, od zavření tělesného do blaživého zavře-
ní v Kristu.

Zrcadlo věčné blaženosti, jehož obsah je podrobněji dole.

Sedm stupňů duchovní lásky, totiž odevzdanost do vůle Boží; dobrovolná chudoba; čistota duše i těla; pokora se svými dcerami: poslušností, tichostí, trpělivostí, sebezáporem; nad všechny věci míti čest Boží a lásku k Bohu; pronikavá jasnost rozumu a vůle a úsudku; nejtěsnější žití s Bohem.

Knihá nejvyšší pravdy jest vysvětlení jmenovanému již kartusiánovi o spojení duše s Bohem, proti pantheistickým a quietistickým názorům.

Dvanáct ctností ve stavbě duchovní budovy, o kterých Ruysbroeck jinde dosti často mluví, je soustavně seřazeno; hlavně: pokora, rozjímání o moci Boží, rozjímání o svrchované dobrotě Boží, poslušnost, odříkavost, chudoba duchem, trpělivost, zapírání vlastní vůle, odevzdanost Boží vůli.

Dvanáct beghiní obsahuje duchovní články celkem nesourodé, na konci pak rozdělení rozjímání o utrpení Páně na jednotlivé částky modlitby breviáře.

Taková úžasná výše náboženské kultury nemohla zůstat bez pronikavého vlivu. Nejhlouběji se projevil vliv Ruysbroeckův v reformách řeholního života. Od žáků Ruysbroeckových zalo-

žená »Windesheimská Kongregace« Siřila obnovu řeholního života a pěstování liturgie nejen v Nizozemí, nýbrž ve všech sousedních zemích, její vliv nějak pronikl i do českých zemí, protože hlavním činitelem v tomto hnutí byl Radewijnd, Mistr svobodných umění z pražské university. Diviš Kartusián doznává, že jeho hlavními mistry jsou Diviš Areopagita a Ruysbroeck.

Pro první poznání nauky Ruysbroeckovy jsme vybrali jeho knihu Zrcadlo věčné blaženosti, jinak též nazývanou O velebné svátosti. Jednak proto, že podle znalců je v tomto díle nejlépe patrný celkový duch Ruysbroeckovy nauky duchovní, jednak je to kniha výslovně psaná pro začátečníky v duchovním životě a má je vésti po celý život až k vrcholům sjednocení s Bohem.

Dlouho žádán od novicky řádu klarisek, posílá jí Ruysbroeck tuto knihu. Je to žena neznámého jména, která přišla se sestrami z Bruselu do nově založeného kláštera klarisek v Hertogenbosch. Obsah ukazuje, že hlavně žádala poučení o Eucharistii pro duchovní pokrok, ježto poučení toto tvoří největší a hlavní část knihy Ruysbroeckovy. Proto také v jedné řadě rukopisů má tato kniha název O velebné svátosti.

Úvodní a závěrečné verše jsou přídavkem snad prvního opisovače, pročež je nepředkládáme.

Zrcadlem věčné blaženosti miní zcela patrně Syna Božího, jenž je také míněn všude tam v knize, kde je řeč o Moudrosti nekonečné, Moudrosti Boží, o Slově, o Obrazu. Syn Boží totiž se nám stal vzorem ve svém vtělení, z jeho osvětlení pochází nejvyšší mystické omilostnění, skrze trvalé spojení s ním přichází se k věčné blaženosti a k počátečnímu okoušení jí v tomto životě na vrcholu sjednocení s Kristem.

Kdežto kniha Sedm zámků předpokládá spořádaný život v klášteře klarisek, má Zrcadlo na zřeteli normální život křesťanův i ve světě od prvních kroků až k nejvyšším stupňům. Vynechává všechny velkolepé obrazy, duchovně básnická rčení, nedovolává se soustavně Písma, nýbrž stručně a jasně líčí vroucí řečí stavy duchovního života, hlavně stav třetí. Všechny tři stavy jsou líčeny v poměru k Eucharistii, takže jest nauka Ruysbroeckova dokonale soustředěna ke Kristu, vybudována kolem Krista jako svého středu.

Podrobný přehled obsahu nalezneme v udání odstavců v Obsahu této knihy, které jsme vzali z kritického vydání: Jan van Ruusbroec Werken. Narr het Standaardhandschrift van Groenendal uitgegeven door het Ruusbroec-Genootschap te Antwerpen. 1934. Het Kompas. Mechelen. De

Spiegel-Amsterdam. Svazek 2. vydali Dr L. Reypens S. J. a M. Schurmans S. J.

Domníváme se jistě právem, že vydání českého překladu právě této knížky je dobře dobové, protože i u nás se velmi mluví o mystice, která však mystikou není, nevedouc člověka nad něj samého; a také proto, že ukazuje možnosti z uvědomělého přijímání Eucharistie a života s Kristem. Ze slov Ruysbroeckových slyšíme bezprostředně líčení vlastních jeho osobních mystických zkušeností.

Překládal jsem doslovně přímo z jmenovaného vlámského vydání. Z překladů do jiných řečí je vidět, jak se překladatelům zdálo, že úsečná, vlastní zážitky přesně prozrazující řeč Ruysbroeckova nebude čtenářstvu dosti srozumitelná; proto rozváděli stylisticky jeho řeč, francouzský překlad dokonce místo jeho slov a názvů dává odborné vědecké výrazy mystické z dob mnohem pozdějších. Ruysbroeck sám na jednom místě Zrcadla poznamenává, že se jeho výrazy budou někomu zdáti divné, ale že pochopí, kdo má »takovou lásku«. I kdo ji nemá, pochopí nejvíce právě z překladu doslovného, který je průhlednější dosud nezkušenému, než rozvádění učiněné od odborníka. A nemáme práva »tříbiti« sloh mystika, který popisuje, co prožívá.

P. Em. Soukup O. P.

tJ V O D

Povzbuzení příjemkyni, aby se
oddala klášternímu životu.

Milá, v našem Pánu milovaná, doufám a důvěřuji v něj bez pochybnosti, že vše předzvěděl, vyvolil a miloval od věčnosti. Nejen vás, nýbrž také všechny ty, kdo vykonali sliby v jeho klášteře před jeho slavnou tváří. To jsou všichni ti, kdo svobodně a bez přetvářky se rozhodli navždy jemu sloužit, jej chválit a milovat. To je pravé svědectví a bezpečné znamení, že je Bůh od věčnosti předzvěděl, vyvolil a povolal z pou-

hé dobroty ke svým milovaným přátelům do svého klášteřa.

Ač jste ještě novickou, přece přijměte řád a vykonajte profesi v lásce a v opravdové svatosti. Uchopte to svobodným srdcem a bez přetvářky a pak pocítíte, že jste byla od Boha věčně vyvolena. Proto k vůli svým milovaným vyvoleným poslal svého jediného Syna, jenž s ním jest jedno podstatou a s námi jedno v naší přirozenosti; on pro nás žil, učil nás a miloval nás až k smrti, vykoupil nás a vysvobodil od všech našich nepřátel a z našich hříchů. To učinil pro nás všechny a všem ponechal a dal všechny své svátosti. Pročež je známkou, že jste od věčnosti vyvolena, že jste dala jemu svou lásku.

Abyste pak mu věřila a jemu úplně důvěřovala, dal a nechal vám své tělo a svou krev za pokrm a za nápoj, jehož chutnost proniká všechnu vaši přirozenost. Ta chutnost má vás sytit a napájet až do věčného života. Neboť on chce ve vás žít a bydlet, on sám chce být vaším životem. Bůh a člověk, chce býti zcela váš, jestliže vy chcete býti jeho a v něm bydlet a žít jako jediný člověk nebeský a božský.

To je řád a povaha věčné lásky, abyste patřila jemu a nikoli sobě, abyste jemu žila a ne sobě. Proto se stal vaším, žil pro vás a zůstává váš ve věčnosti. Žijte tedy a zpívejte jemu, snažte se a milujte jej a služte jemu k jeho věčné slávě, ne pro své uspokojení, ani pro chutnost, ani pro útěchu, ani k vůli nějaké věci, která snad je vám drahá. Neboť pravá láska nehledá zálibu a proto nakonec má všechny věci, ježto s milostí všechny věci ovládne. Proto dejte svému ženichu Kristu všechno, co jste, a všechno, co máte a můžete, učíňte to s ochotou, svobodným srdcem; potom on vám dá vzájemně vše, co jest on, co má on, co on může, takže jste nepoznala tak šťastného dne.

Potom vám otevře své slavné milující srdce a hlubiny své duše, plné slávy, radosti a věrnosti; tam budete šťastna, porostete a zvroucníte srdečnou láskou. Otevřená rána jeho boku má býti vaší branou do věčného života, vaším vchodem do živého ráje, jímž jest on; tam okusíte ovoce věčného života, které nám vyrostlo na dřevě kříže; to jsme ztratili Adamovou pýchou, nyní je získáváme pokornou smrtí Pána na-

šeho Ježíše Krista, jenž jest náš živý ráj. Neboť v něm a z něho vyvěrá pramen věčného zdraví, z jeho ran prýští balsám, lék na všechny bolesti. Vůně jeho je tak silná, že zahání všechny ďábelské hady a křísí ty, kteří zemřeli hříchem, dává milost a věčný život.

V nitru našeho Pána Ježíše Krista plynou vlny medové nad všechnu chutnost a sladkost, jakou lze pomyslit¹. Kéž byste tam došla a okusila jeho a pocítila; pak byste svobodně překonala svět, sama sebe a všechny věci. Neboť on vám ukáže cestu lásky k svému Otci, kterou on sám šel, a kterou on sám jest. Tam vám zjeví, jak jeho člověčenství bylo důstojnou obětí jeho Otci. Toto člověčenství vám dal se vším, co vytrpěl, abyste s tím směle přišla ke dvoru jeho nebeského Otce, neboť jste dosáhla pokoje a jste svobodna. Proto představte a obětujte Krista, svou oběť, s pokorným a oddaným srdcem, jako svůj poklad, kterým jste spasena a vykoupena. On pak spolu se sebou vás bude obětovati svému nebeskému Otci, jako svůj milovaný plod, za který zemřel. Otec vás s láskou obejmě v jedné náruči se svým synem.

Hle, tak budou všechny hříchy odpuštěny a všechny dluhy zaplaveny, všechny ctnosti vyvrcholeny a milované s milovaným budou spojeni v lásce. Toho spojení dostane se také vám a budete okoušet a prožívat život v lásce a lásky ve vás. To pak je zdroj pravé svatosti, neboť nikdo nepřijde k Otci leč skrze Syna, skrze jeho utrpení a jeho smrt, jež prožívá v lásce. Kdo chtějí jinak vystoupit a vejít, klamou se, jsou to zloději a lupiči, ti všichni patří do pekelného ohně.

Avšak, když vás Syn spolu se sebou a se svou smrtí odevzdal nebeskému Otci, pak jste v obětí lásky, láska je vám dána jako závdavek, kterým jste přijata do služby Boží a jako záruka, že jste dědičkou království Božího. Bůh nemůže svůj závdavek bráti zpět, neboť ten závdavek je vše, co Bůh sám jest a co může. Hle tento závdavek a tato záruka je Duch Svatý; to je vaše výbava a vaše věno, kterým vás Ježíš, váš ženich, učinil dědičkou v říši svého nebeského Otce.

Třetí STAVY DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Dbejte tedy velmi vážně, abyste měla a pevně držela tento závdavek a svou výbavu, spojena láskou s Ježíšem, svým milujícím ženichem. Neboť ve spojení láskou se stále obrozují, kdo chtějí poctivě Bohu sloužit a žít. Jsou pak tři druhy lidí, ze kterých se skládá rodina sloužících Bohu. První druh jsou ctnostní lidé dobré vůle, stále vítězí a stále odumírající hříchu. Jiný druh jsou lidé niterně bohatého života, konající dokonale všechny ctnosti. Třetí druh jsou lidé vznešení, osvícení, sobě stále odumírající, sebe zapírající z lásky, ve sjednocení

s Bohem. To jsou tři stavy či tři řády, ve kterých se vykonávají skutky svatosti. Když se všechny tři stavy setkají v jednom člověku, ten žije podle nejmilejší vůle Boží.

Pozorujte nyní tyto tři stavy a životy s jejich odlišnostmi. Ukáži a vysvětlím vám je, abyste dobře poznala sebe, abyste sebe nepovažovala za lepší a světější než jste.

I. PRVNÍ STAV

POČÁTEČNÍ CTNOSTNÝ ŽIVOT PEVNI DRUH LIDI

První a nejnižší život, který se zrodil z Boha a Ducha svatého a pořádá jej, jmenuje se ctnostný život, odumírající hříchu a vzrůstající ve ctnostech. Ten život pak začíná takto:

A. Poslušnost milosti v duchovním boji; ryzí úmysl a nesobeckost.

Duch svatý nabídne milost srdci člověka. Je-li pak člověk ochoten přijmouti milost

Boží, otevře Bohu své srdce a svou vůli, přijme ochotně milost a působnost Boží. Lásky Boží hned vypudí a překoná nezřízenou lásku ke tvorům, ne však všecku nezřízenou náchylnost a přirozenou žádostivost. Neboť duchovní život je rytířský zápas, který lze udržet pouze bojováním. Proto, chcete-li dobrý život začít a bez přerušování v něm zůstat, musíte milovat Boha bez přetvářky, nade všechny věci jej vyhledávat a milovat. To vyhledávání vás ustavičně povede k tomu, co milujete. Vy láskou uchopíte to, co milujete, obejmete a budete držeti. To pak učiníte základem všeho svého života a svým milovaným se budete bez ustání obírat; tak při každém usebrání budete okoušet a pocítovat dobrotu Boží, a tak budete Boha milovat čistě k jeho věčné slávě, abyste jej mohla navždy milovat. To je kořen svatého života a pravé lásky, která je nepomíjející, které se máte neustále věnovati, zapomínajíc na sebe a sebe se zříkajíc.

Proto především dbejte, abyste v lásce nehledala vlastní zájem, požitky nebo útěchu, ani žádnou věc, kterou by vám Bůh dal po vaší chuti v čase nebo ve věčnosti,

neboť to je proti lásce a je to hovnění přirozenosti, která kazí pravou lásku, a je velmi těžké překonat pošetilého člověka nízkého, který se považuje za moudrého a ve všem sleduje svůj vlastní prospěch.

B. Ctnostný život je shrnut v lásce.
Jeho čtyři způsoby a dva projevy.

Při tom musíte vědět, že láska vám dá bez vašeho přispění vše, po čem byste mohla toužit, a ještě mnohem více. Máte-li božskou lásku, pak máte vše, po čem byste mohla toužit, což není nic jiného než neustále a věčně a bez přestání milovat Boha. Tak umřete všemu vlastnímu a láska bude vaším životem. Neboť jest láska nade všechno pomyšlení, což je Duch našeho Pána. V ní jste povznesena k spočinutí a přebývání ve sjednocení s Bohem nad pochopení rozumu.

Láska pak, která je ve vás, to je milost Boží a vaše dobrá vůle. V ní máte bohatost a plnost všech svých ctností a skrze ni žije a přebývá Bůh ve vás se svou milostí a se svými dary, s ní můžete neustále růst a mít jeho věčné zalíbení. Nad to láska mezi

Bohem a vámi je stravující touha po slávě Boží s děkováním a chválením a se všemi výkony lásky. Láska s výkony mezi Bohem a vámi se musí neustále obnovovat pomocí vnukání Ducha svatého a dobré vůle a lásky vašeho srdce.

Láska, která jest níže než vy, to je přetékaní lásky na vašeho bližního skutky milosrdenství každým způsobem, jakým on potřebuje a vy můžete poznat. V této lásce máte zachovat své dobré zvyky, svá pravidla, dobré způsoby a dobré skutky, spořádanou skromnost navenek podle přikázání Božích a zákonů svaté Církve. Máte-li znalost lásky a jste-li obeznámena s těmito čtyřmi způsoby, pak máte sebe v moci a tak překonáte svět, čím déle, tím více budete odumírat hříchům a pěstovat život ctnostný.

Proto nepodléhejte představám, ovládejte a mějte v rukou duši svou. Tak můžete, kdykoli chcete, svůj zrak a své srdce povznést do nebe, kde je váš poklad a váš milovaný a tak si podržíte jeden život sním a tak nenechávejte v sobě milost Boží nadarmo, nýbrž cvičte se v pravé lásce: nahore ve chválení Boha, dole ve všech způ-

sobách ctnosti a dobrých skutků, ve všech zevnějších skutcích bez starostlivosti, svobodna srdcem, abyste kdykoli chcete, ve všem a nade vším mohla patřiti na toho, ježž milujete. To je milujícímu snadno uskutečnitelné, neboť, kde je láska, kde pohled a poklad člověka, tam jest jeho srdce, praví náš Pán. Proto musíte osvědčovat lásku před tváří našeho Pána s velikou vážností a se srdečnou zálibou. To je rada Boží a také nejlepší úděl vašeho života, jehož vykonávání máte dávat přednost přede vším. I když je to váš nejlepší a nejvyšší úděl, přece se musíte držet svého řádu a své řehole, pořádku a dobrých obyčejů a všech dobrých skutků a zevnějších úkonů. To jest nejmenší a nejnižší úděl ve svatém životě, který chce mít Bůh od vás a ode všech lidí. Tím jste mu povinna právem podle jeho přikázání. To musíte vykonávat a srdečně pěstovat neustále před zrakem Božím bez starostlivostí a bez nucení. Neboť zevnější skutek jest velmi chválen v Písmech, starostlivost však haněna.

C. Modlitba ústní.

Dále, když čtete nebo zpíváte nebo se modlíte, rozumíte-li slovům, pozorujte smysl svých slov, neboť konáte službu před tváří Boží. Jestli však slovům nerozumíte, nebo jste-li povznesena výše, zůstaňte tak a podržte svůj jednoduchý pohled na Boha, jak dlouho dovedete, mějte na zřeteli a v lásce oslavení Boha. Přijdou-li vám při žalmech nebo při hodinkách nevhodné myšlenky nebo představy, ať přicházejí odkudkoli, jakmile je zpozorujete a vrátíte se do sebe, nepozastavujte se nad tím, neboť jsme nestálí; hned se vraťte k Bohu s pozorností a láskou. Neboť nepřítel vám sice ukazuje svou dovednost a své zboží, ale jestliže s láskou nekoupíte, nic u vás nezůstane.

D. Usebranost a touha po daru moudrosti.

Proto, chcete-li snadno zvítězit, dávejte přednost povznesené a usebrané mysli, takže se raději obíráte vnitřními úkony lásky než zevnějšími způsobem dobrých skutků. Znáte-li pak umění vnitřních úkonů a use-

branosti k Bohu a vaše přirozenost vás žádostivě láká k zevnějšímu mluvení a naslouchání, vyhovíte-li žádosti přirozenosti, budete chudnout a chladnout v lásce a ve všech ctnostech a tak pozbudete milosti Boží, Bůh vás odmítne a zavrhne, a pak budete na tom hůře než člověk světský, který neokusil Boha. Avšak budete-li bojovat proti hovění přirozenosti a její žádosti, jistě zvítězíte a den ode dne, čím déle, tím více poroste a bude větší milost, láska a chválení Boha.

Dále, prostý a nepoučený člověk, který by rád žil podle nejmilejší vůle Boží, má s pokorným srdcem toužit a prosit Boha, aby mu dal ducha moudrosti, žil podle jeho zalíbení a podle jeho nejmilejší vůle. Dovede-li pak umění a moudrost nést bez pýchy a povýšenosti, Bůh mu je jistě dá. Jestliže však nikoli, zůstávej ve své prostotě a služ Bohu dětinně podle své chápavosti, tak to jest pro něho nejlépe.

E. Ovládání jazyka a smyslového života.

Dále, když musíte mluvit s nějakým člověkem, ať duchovním nebo světským, buďte opatrná, ostražitá a spořádaná ve slovech a způsobech, abyste nikomu nedala pohoršení. Vždycky vám buď milejší mlčet a poslouchat než mluvit. Buďte spravedlivá, pravdivá, upřímná ve slovech, ve skutečích, v jednání nebo opomíjení, vnitřně vždy žijte před zrakem Božím. Když pak poznáte a pocítíte, že při oslovení a odpovědi představy se postaví mezi vás a Boha, zastyděte se a jednoduchým pohledem opět rychle se vraťte před tvář Boží. Dokud se máte v moci, že se můžete vrátit do sebe, kdykoli chcete, zůstaňte klidná a žijte bez obavy, že hřešíte těžce. Proto vám rádím, abyste se vyhýbala a unikala starostlivosti, nesvobodnosti srdce, těkavosti, lidem, a zvláště lidem oddaným světu. Vyhledávejte a žádejte si soustředění, niterného a usebraného života a cvičte se v něm tak dlouho, až vám bude tak snadná usebranost a nazírání očima rozumu, jako vycházení a přebývání venku tělesným zrakem.

Když musíte užívat svých pěti smyslů v potřebnostech vlastních a svých bližních, bděte nad svým sluchem a zrakem, abyste nic v nich nepodržela se zalíbením, s chtivostí nebo s láskou, co by mohlo býti rozptýlením nebo překážkou mezi vámi a Bohem. Neboť by vás jala nezřízená žádost a láska, pozbyla byste vlády nad sebou a ztratila byste svobodný styk s Bohem, v němž je všechna vaše blaženost.

Mějte se na pozoru také při pokrmu a nápoji a v jiných nezbytnostech tělesných, abyste nežila podle přání svého těla a žádosti přirozené; neboť když hledáte ukojení žádosti u sebe nebo u nějakého stvoření, odvrátíte se, a tak nemůžete žít v Bohu, ani umírat hříchům.

F. Pokušení a nesprávný styk s bližními.

Dále, přijdou-li vám nečisté představy jako sny ve spánku nebo za bdělosti z pohledu nebo z myšlení nebo z ponoukání nepřítelova, takže vám vzniknou nečistá hnutí, tu udělejte kříž na svém srdci a modlete se jedno Zdrávas a proste Boha, aby vám

byl milostiv, žádejte pomoc a přímluvu všech svatých a všech dobrých lidí. Mějte na očích, že byste mohla ztratit slávu Boží, hrozící pekelné tresty, urážku Boha, odloučení od něho a ode všech jeho milovaných. Z toho nabudete pravé bázně a bojovné síly; doufejte ve smrt našeho Pána a v jeho pomoc a v jeho milost; On vás neopustí, nýbrž jistě zvítězíte a vyrostete v milosti a ve velikých ctnostech.

Když se přijdete knězi zpovídat, nemáte mu říkat, co se vám zdálo, ani co vám přišlo na mysl, neboť většinou je to trapné říkat a poslouchat. Též sen a nápad není hříchem, ježto nikdo se před nimi nemůže uchránit, protože nejsme jich příčinou. Žádost však a záliba, která z nich vychází, je všední hřích. Když pak někdo si uvědomí pocit a zalíbení, a vůlí se u nich zdrží bez zápasu, stává se hřích ještě větším. Jestli však někdo žádá a hledá uspokojení v myšlení na nečisté představy, tu je hřích ještě těžší.

Také kdo je neopatrný ve styku s druhým slovy, skutky nebo jiným způsobem, a koná to vědomě, propadne představám a pozbude vlády nad sebou. Čím dále tím více

roste v něm nečistá žádost a touha, tak se kalí jeho rozum a hyne láska k Bohu, on propadá životu zvířecímu, byť nevykonal hřích zevnějším skutkem. Kdo to na sobě pozná, chce-li se smířit s Bohem, lituj svého hříchu před Bohem a před knězem zarmouceným, pokorným srdcem, a jistě nalezeš milost.

G. Chování v duchovní opuštěnosti a bezútěšnosti.

Dále, jestliže pocítíte přirozenou nechuť, únavu, smutek a jste bez citu, chuti a vroucnosti k duchovnímu životu, jste-li chudá, ubohá, opuštěná a zbavená veškeré Boží útěchy, jste-li mrzutá, bez chuti a radosti v některých úkonech vnějších nebo vnitřních, jsou-li vám tak těžké, jako by vás zatlačovaly do země, nepozastavujte se nad tím, nýbrž odevzdejte se do rukou Božích a chtějte, aby se stalo podle jeho vůle a k jeho slávě. Temný a smutný mrak záhy přeletí, zasvitne vám světlo jasného slunce našeho Pána Ježíše Krista s větší útěchou a milostí, než jste kdy před tím zakusila. Toho dosáhnete zapíráním sebe v pokorné

odevzanosti ve všech ctnostech a ve všech obtížích. Potom milost Boží naplní a osvítí veškeré vaše nitro a pak budete cítit, že Bůh vás miluje a že jste mu milá. Z toho bude radost vašemu srdci a vaší mysli. Celá vaše přirozenost bude povzbuzena božskou útěchou v pocitu blaženosti těla i duše; ve vašich žilách bude vřelejší krev a bude proudit do všech údů; vaše srdce bude oplývat převelkou radostí z nových darů Božích v novém životě; vaše touha se bude vznášet k Bohu jako ohnivý plamen ve zbožnosti s děkováním a chválením; vaše duše sestoupí ke svému nebytí a k pokornému odmítání sebe; rozum vám ukáže hřích a vaše opominutí a množství vašich křehkostí. Z toho vznikne nelibost a smutek nad sebou, budete myslet, že jste nehodná každé útěchy a každého pocítění Boha, že on je dává z pouhé věčné věrnosti a z dobrovolné vlídné dobroty a milosrdenství, které má k nám. To pak ještě více rozníti vaši touhu děkovat a chválit jej.

Když tedy poznáváte sebe, sestoupíte k nebytí a odmítání sebe. Zase však vstoupíte s největší uctivostí a s velebením k Bohu, jenž vás ušetřil přes vaše hříchy, odpustil

vám bez vašich zásluh, naplnil svou útěchou a svými božskými dary. Proto se cvičte ve vystupování k Bohu s vroucností a k sestupování k sobě s pokorou a tak neustále porostete, budete prospívat v objím, milost Boží bude vás pronikat.

Ve štěstí své bytosti najednou se budete smát, náhle budete plakat, jako člověk, jenž je opilý. Okusíte a pocítíte mnohý zvláštní zážitek, kterého dosahují ti, kteří pěstují takovou lásku. Neboť blaho a láska rozšíří vaše srdce a pak budete Boha milovat, děkovat mu a chválit jej; zároveň se budete sobě zdát nedostačující a křehkou, neboť cokoli budete konat, bude se vám zdát malé a jako nic proti tomu, co toužíte vykonat, a k čemu bude láska pudit, což on také právem požaduje. Tu vaše touha raní vaše srdce citelnou bolestí. To se bude stále horšit a obnovovat působením roztoužené lásky k Bohu, pak budete láskou hynouti. Často se vám bude zdát, že vaše duše a vaše tělo praskne a roztrhne se, že vaše bytost umře a zahyne v roztoužené nedočkavosti, že tato nedočkavost nepřestane, dokud budete živa, ani že nemůže přestat. Avšak, když nejméně tušíte a myslíte, Bůh se vám skryje,

zadrží svou ruku, a mezi vámi a jím povstane temno, skrze které nebudete nic vidět. Pak budete naříkat, sténat a lkát jako chudý, opuštěný ubožák. »Nyní jsou chudí vydáni Bohu,« praví prorok. Ponechte mu tedy vše, co jeho jest, vám buď milejší zavržena býti a nepovšimnuta v jeho domě, než ve stanech pyšných.

H. Kristův příklad v duchovní opuštěnosti.

Skryl-li se Bůh vašemu pohledu, přece vy nejste skryta jemu. Neboť v něm žijete a on vám dal a zanechal své zrcadlo a svůj obraz, to jest svého Syna, Ježíše Krista, vašeho ženicha. Toho máte nosit ve svých rukou, před svýma očima a ve svém srdci. Neboť tak praví sv. Pavel: »Syn Boží se snížil, sestoupil sem s nebe a přijal podobu služebníka, protože zde nám chtěl sloužit.« V největší pokoře praví skrze proroka: »Já jsem červ a ne člověk.« Když pak po 33 let v lásce a poctivě sloužil nebeskému Otci a nám, tu přišel čas, kdy chtěl svou službu dokonat a měl z opravdové lásky zemřít pro čest svého Otce a k vůli nám. V nej-

větší bídě v nižší stránce své bytosti byl opuštěn bez útěchy od Boha a od svých vyvolených přátel a od veškerého světa; ale od svých zapřísáhlých nepřátel měl posměch, potupu, nadávky a pohanění a množství ran.

On však byl svého Otce poslušen až k smrti a trpěl dobrovolně a s láskou všechny sprosoty, které mohli vymyslet nebo vynalézt jeho nepřátelé, ponoukání ďáblem. On se při tom modlil za nás a za ně, omlouval hříchy a pravil: »Otče, odpusť jim hříchy, neboť nevědí, co činí.« Byl pak vyslyšen pro svou úctyhodnost za všechny ty, kteří uznají své hříchy a budou jich litovat. On dobře věděl od první chvíle stvoření své duše, že musí trpět a umřít za hříchy světa. Přece však, když přišla hodina, kdy měl umřít, tu jeho něžná přirozenost byla smutná a v úzkosti před bolestmi a prosila svého nebeského Otce, je-li možné, aby mu odňal kalich jeho umučení, by jej nepil. Nebyl však vyslyšen, neboť jeho Otec ho nechtěl toho ušetřit, nýbrž jej chtěl spoutat a vydat na smrt. Ve své vyšší stránce byl ustavičně jedna vůle se svým Otcem; ačkoli jeho přirozenost byla zarmoucena a ustra-

šena, přece byl poslušen, překonal svou smyslovou vůli a řekl: »Ne má vůle, nýbrž tvá vůle se staň«.

To je nám poučením, když se modlíme za své hříchy nebo za hříchy druhých lidí, nemáme v tom přestat ani vynechávat, dokud nebudeme vyslyšeni. Ale když se modlíme nebo toužíme, abychom byli zbaveni bolestí nebo strastí, které trpíme za své hříchy nebo za hříchy jiných lidí, tu máme nedbati sebe a trpět poslušně, i kdyby to utrpení mělo trvat až do smrti.

II. DRUHÝ STAV

ODEVZDANOST VŮLI BOŽÍ V KRISTU A SKRZE KRISTA TO JE DRUHÝ STAV LIDÍ

A. Boží právo na odevzdanost v Kristu a skrze Krista.

Když se Kristus odevzdal do vůle svého Otce, při této odevzdanosti byla láska tak silná a tak vřelá v jeho duchu, a v přirozenosti úzkost tak veliká, že z jeho těla stékal krvavý pot až na zem. Svou ochotnou odevzdaností nás koupil, abychom slou-

žili jemu a jeho Otcí, svým utrpením a svou smrtí zaplatil za nás a vrátil náš dluh. Z toho důvodu musíme nutně býti jeho, blaženi v nebi nebo zavrženi v pekle. Nebeský Otec nás stvořil z ničeho, právem musíme býti jeho. Syn Boží nás vykoupil svou smrtí, pročez máme povinnost umírat hříchům a jemu sloužit a žít. Otec a Syn s Duchem svatým nás od věčnosti milovali a nás s láskou učinili svými, pročez máme naprostou povinnost je vzájemně milovat. Tři osoby jsou jeden Bůh, jedna podstata a jedna přirozenost, pročez jim společně náleží služba; kdo jednomu slouží, slouží druhému, kdo jednoho zanedbává, také druhého zanedbává.

Kristus pak praví v evangeliu, co napsal svatý Matouš takto: »Blahoslaveni jsou ti, kdož lačněji a žízní po spravedlnosti;« to jest povinnost, abychom Bohu dali, co jsme jemu dlužni. Když Kristus odevzdal svou vůli do vůle Otcovy, tím si nás koupil, svou smrtí zaplatil za nás. Chceme-li ho tedy následovat, musíme se odříci vlastní vůle a žiti jeho vůlí. Tak se jeho koupě uskuteční na nás.

B. Stupeň této odevzdanosti
podle vzoru Kristova, spolu s ním
a v něm.

Také musíme krotit své smysly, přemáhati svou přirozenost a Krista následovat. Tak mu splatíme dluh, který za nás zaplatil. Tak skrze jeho smrt a naši dobrovolnou kajícínost budeme s ním sjednoceni a jeho věrní služebníci, budeme jemu náležet, k jeho říši. Ale když umřeme své vlastní vůli pro jeho vůli a jeho vůle se stane naší vůlí, tím jsme jeho učedníky a jeho vyvolenými přáteli. Nadto, když jsme povzneseni prostřednictvím lásky, a naše myšlení zůstává ryzí a bez představ, jak bylo stvořeno od Boha, pak v nás pracuje Duch Boží a tak jsme syny Božími.

Pamatujte si slova a smysl a žijte podle toho. Když Kristus, Syn Boží, chtěl zemřít z lásky k nám, dal svůj život do rukou svých nepřátel až k smrti. Tak se stal poslušným služebníkem svého Otce a celého světa. Také odevzdal svou vlastní vůli do vůle svého Otce. Tak vykonal největší spravedlnost a učí nás celé pravdě. Pozdvihl svého ducha do věčného blaženého požívání a pak řekl:

»Dokonáno jest«, »Otče, do tvých rukou poroučím ducha svého«.

Na tento verš odpovídá prorok David jménem každého dobrého člověka, který následuje Krista, a praví: »Pane, Bože pravdy, tys mně vykoupil.« Neboť my sami se nemůžeme vykoupit, avšak, když následujeme Krista, jak jsem shora ukázal, jak jen dovedeme, pak se naše skutky spojí s jeho skutky a jsou zušlechtěny jeho milostí. Tak nás vykoupil, ne našimi skutky, nýbrž svými skutky a svými zásluhami nás osvobodil a vykoupil.

Máme-li to však zkoušet a držet, musí jeho duch zahalit našeho ducha láskou a ponořit do propasti svých milostí své svobodné dobroty. Tím bude náš duch pokřtěn a osvobozen a sjednocen s jeho Duchem. Hledte, proto umírá naše vlastní vůle pro vůli Boží, takže nemůžeme, ani nechceme chtít jiné, než co Bůh chce, neboť Boží vůle stala se naší vůlí, což je kořen opravdové lásky. Když jsme se znova narodili z vůle Boží, pak je naše vůle svobodná, poněvadž jest jedno se svobodnou vůlí Boží. Tak je skrze lásku náš duch pozdvižen a pojat do jednoho ducha, do jedné vůle, do jedné svobody s Bo-

hem. Do této božské svobody je lidský duch povznesen nad svou vlastní přirozenost, to jest, nad bolest, nad únavu a nechuť, nad úzkosti a starosti, nad strach z pekla a smrti a také z očistce, nad všechny obtíže, které mohou přepadnout tělo i duši, v čase i na věčnosti. Neboť útěcha a bezútěšnost, dávat a brát, umřít nebo žít a cokoliv radostného nebo bolestného může přepadnout, to všechno je menší, než tato svoboda v lásce, kterou je duch člověka sjednocen s duchem Božím.

C. Blahoslavenství, způsobená touto odevzdaností.

Hle, tito lidé jsou chudí duchem, kteří tak nepodrželi nic vlastního, pročej jsou blahoslavení, neboť Boží láska jest jejich život. Jsou ještě více blahoslavení, neboť jsou tiší a pokorní. Proto mají neustále radost v srdci a v duši, i když přirozenost je tísněna a utlačována. Jsou po třetí blahoslavení, poněvadž lkají a pláčej nad svými každodenními pády z křehkosti a nad hříchy všech lidí a že Bůh není poznáván, ani milován, ani ctěn, ač je toho svrchovaně

chům, pokušením, každému chtění a každé žádosti, která by v nás mohla povstat proti slávě Boží, abychom stále mohli vystupovat s naším Pánem Ježíšem Kristem k jeho nebeskému Otci, jako svobodné děti, a s ním bychom mohli sestupovat ke snášení pokušení a všech soužení, jako jeho věrní služebníci. Kdybychom to prožili a tak byli vycvičeni v souženích, že bychom se mohli obrátit ke Kristu, kdykoli bychom chtěli, přece bychom musili trpět pronásledování, neboť jsme nestálí a těkaví v myšlenkách a v přicházejících obrazech, dokud žijeme zde v čase.

Proto praví Kristus: »Blahoslaveni jsou, kdo pronásledování trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest nebeské království.« Nebeské království, to je Kristus, žijící v nás svou milostí. Království Boží pak trpí násilí; ale s mocí Krista, jenž žije v nás, získáme království a uchopíme je. Když nám lidé klnou a zlořečí a nás pronásledují a cokoli nespravedlivého lživě o nás mluví, protože sloužíme Bohu, v těch dnech se máme radovat, praví Kristus, neboť naše odměna jest plná a překypující v nebesích. Nikdo nebude korunován, leč kdo správně

bojoval. Pročež jest lépe býti s Kristem v protivenstvích, než bez něho v žádostech a požitcích. Neboť vám praví prorok: »Lidé, kteří jsou v utrpení, protože ve mně doufali, budu chránit, já je vysvobodím, poněvadž poznali jméno mé; volali ke mně a já je vyslyším, jsem s nimi v utrpení, osvobodím je a oslavím.« Na jiném místě praví týž prorok David: »Pane, připravils nám stůl proti všem těm, kteří nám působí soužení a utrpení.«

hoden. Z toho vyrůstá čtvrté blahoslavenství, to jest hlad a žízeň a věčně žhavá touha, aby Bůh byl milován ode všech tvorů na nebi i na zemi. Odtud je páté blahoslavenství, to jest srdečná, pokorně překypující touha, aby Bůh vyléval svou milost a své dary na nebi i na zemi, aby všichni byli naplněni jeho dary a věčně mu děkovali a jej velebili. Z toho přichází šestý způsob blahoslavenství, což jsou ti, kteří s čistým a nezkaleným srdcem přijímají milost a dary Boží, v nich pevně setrvávají ve vděčné chvále; to jsou ti, kteří Boha vidí. Z toho vidění jim vyrůstá sedmý způsob blahoslavenství, což jest vroucí obrácenost k Bohu a k Božímu pokoji, kam následuje srdce a mysl, tělo a duch se všemi mohutnostmi a se všemi těmi, kteří jsou blahoslavení nebo blahoslavení budou: to vše jest okolí a doprovod vroucí obrácenosti k Bohu a vidění Božího pokoje. Kdo v sobě shledávají tento způsob, ti jsou blahoslavení, a to jsou pokojní, neboť mají pokoj s Bohem, se sebou a se všemi tvory, pročež slují syny Božími. O nich mluví prorok takto: »Bohové jste, synové Nejvyššího.« Na to hned pokračuje: »Jako lidé musíte zemřít

a padnout jako jeden z vládců.« Tím se rozumí poslední způsob, který dokonává naše blahoslavenství. Nebot stejně, jako z moci Pána našeho Ježíše Krista vejde k vidění Božího pokoje, čímž jsme syny Božími, tak musíme také s ním sestoupit k chudobě, ubohosti, pokušení, do boje proti tělu, proti ďáblu a proti světu, a v tomto boji musíme žít a umřít jako chudí lidé stejně, jako učil Kristus, Syn Boha živého, který je vladařem nad všemi tvory. On sestoupil, ba padl k nohám všech hříšníků v chudobě a bídě, v hladu a žízni, v pokušeních a pohrdáních v boji, v úzkostech, zahanbeních a potupách a ve všech útrapách, které mohl vytrpět z venku a z nitra. Zůstával však v tom poslušen a tichý jako beránek. Aby nás zachránil pro své království, zemřel jako chudý, ubohý člověk.

D. Trvalé vystupování a sestupování této odevzdanosti.

Chceme-li však býti blahoslaveni a věčně s ním zůstat, musíme se udržovat v jeho milosti, to jest, musíme své tělo a svou přirozenost krotit a křížovat, odpírajíce hří-

III.

POJEM A ÚKOL EUCHARISTIE V DUCHOVNÍM ŽIVOTE NÁS POMĚR K Ni

Tento stůl je Boží oltář, z něhož přijímáme živý pokrm, který nás činí živými a posiluje nás ve všem utrpení a překonává všechny naše nepřátele a vše, co nám překáží. Proto praví sám Kristus všem lidem: »Nepožíváte-li mé tělo a nepijete-li mou krev, nemáte v sobě života;« praví dále: ->Kdo požívá mé tělo a pije mou krev, ten má věčný život; neboť on přebývá ve mně a já v něm.« Toto vzájemné přebývání, to

je věčný život. Protože pak zde musíme žít v duchovním boji, potřebujeme pokrm, který by nás posiloval, abychom vítězili jako bojovníci, a bojovali jako vítězové. To je skrytý nebeský chléb, z něhož nebude dáno leč tomu, kdo jako bojovník vítězí, a o kterém nikdo neví, leč kdo okusil a přijal.

A. Čtveré postavení Mariino při vtělení jako vzor našeho postavení k přijímání Eucharistie.

Chcete-li přijmout tělo našeho Pána ve velebné svátosti, aby to bylo Bohu oslavou a vaší blažeností, musíte mít v sobě čtyři věci, které vykonala v sobě Maria, Matka Boží, když počala našeho Pána. Musíte tudíž býti jeho žačkou a komornou a sedět u jejích nohou, aby vás naučila svým příkladem, jak máte žít; neboť ona jest nadmis-tryně všech ctností a veškeré svatosti.

První věc, kterou měla Maria a kterou vy musíte mít, je čistota. Druhá věc je poznání Boha. Třetí jest pokora. Čtvrtá je svobodná touha.

a) Čistota.

Pozorujte tedy v Marii, živém zrcadle, první věc, totiž čistotu. Od počátku svého početí byla čistá ode všech hříchů a od každé náklonnosti ke hříchu, ať všednímu, nebo smrtelnému. Proto Boží posel, anděl Gabriel, takto jí řekl: »Bůh tě pozdrav, plná milosti, Pán jes tebou.« Co je plné milosti, je čisté. A vše, co je čisté, je plné milosti. Proto, chcete-li být plná milosti a přijmout našeho Pána, musíte s Marií být čistá.

Zkoumejte tedy a pozorujte tvářnost svého svědomí; naleznete-li tam, co se Bohu nelíbí, pak před Bohem a před knězem žalujte a litujte s pokorným srdcem. Co se vám zdá nejtěžší a co se vám jeví nejošklivější, nejpotupnější, to nezapomeňte ani si to nenechte uniknout, nýbrž žalujte na sebe jako na svého úhlavního nepřítele. Tak se stanete očištěnou a čistou. O jiných křehkostech, které jsou všední a obecné, a kterým se nikdo nemůže vyhnout, o těch mluďte stručnými slovy a bez úzkosti.

Mějte však velikou lítost a trpkost srdečnou nad všemi svými hříchů a mějte dob-

neboť u Boha není žádná věc nemožná«. Když Maria tato slova vyslechla a dobře rozuměla, tu byla poučena od anděla, a ještě více od Ducha svatého.

c) Pokora.

Tu řekla: »Hle, zde služebnice našeho Pána«. Zatím co ji Bůh nejvýše povznesl, ona se nejhloběji ponížila, čemu ji naučila Boží moudrost. Neboť povznesení neobstojí leč v poníženosti, což ukazuje dobře pád andělů, kteří spadli s nebe. Neboť co je vyššího než Syn Boží a co je nižšího než služebnice Boha a celého světa, jakou byla Maria?

d) Svobodná touha.

Ona také odevzdala svou vůli do libovůle Boží s největší toužebností a řekla dále andělovi: »Staň se mi podle tvých slov«. Když Duch svatý to slyšel, líbilo se to lásce Boží tolik, že poslala do Mariina lůna Krista, jenž nás vysvobodil ze všech našich béd.

Hleďte, tak jsme poučeni od Marie a od anděla, jak máme přijmouti Syna Božího do své přirozenosti.

B. Čemu nás učí o Eucharistii Písmo, podání a víra, shrnuto do pěti částí.

Dále musíte vědět, jak máte přijímati do těla a duše téhož Syna Božího ve velebné svátosti. Tomu nás učí Starý Zákon v obrazech a křesťanský zákon ve svatém Písmě. Nad přírodu pak a Písmo a nad všechnu pochybnost nás povznáší křesťanská víra a ujišťuje o milosti Boží. Učí nás také zápisy a památkami svaté Církve, které zůstávají od začátku svatého křesťanství a které nemohou klamat. Též nás poučují mnohé příklady, které nám napsali svatí.

Proto vám povím sedm věcí o této velebné svátosti, kterých užívali všichni lidé křesťanství. První věc bude o době, kdy náš Pán sám dal sebe ve svátosti svým učedníkům. Druhá věc o lásce a tvaru svátosti. Třetí věc o způsobu a jednání, jakým dal sebe. Čtvrtý důvod a příčina, proč dal sebe zahaleného a skrytého ve svátosti, nezjevně v podobě, v jaké byl zde a nyní jest v nebi. Pátá bude rozdíly osob, které přistupují k velebné svátosti, jedni pro věčnou blaženost, jiní na své zavržení.

1. PRVNÍ VEC: DOBA USTANOVENÍ.
KONEC STARÉHO ZÁKONA
A POČÁTEK NOVÉHO

Pozorujte dobu a obrazy ustanovení naší svátosti. Když Bůh prostřednictvím Mojžíšovým vedl syny izraelské ze země egyptské, (bylo to čtrnáctého dne měsíce Nisanu, který začíná vždycky v březnu, což byly první velikonoce), tu na rozkaz Boží nařídil Mojžíš, aby v každém domě jedli pečeného beránka; krví pak toho beránka měli pomazat veřeje a horní podvoje domovního vchodu. Tím byli chráněni před zahubením a před jinými ranami. Neboť téže noci pobil náš Pán všechno prvorozené v Egyptě z lidí i zvířat. Mojžíš tedy vyvedl lid našeho Pána z Egypta přes Rudé moře do pouště, kde je náš Pán 40 let živil nebeským chlebem, čímž byla naznačena naše svátost. Všechny obrazy a náznaky se dokonaly a naše svátost zůstane do konce světa a potom také přestane. Ale pravda, která byla v ní skryta, to jest věčný život, zůstane na věky.

Nyní myslete. Když nějaký veliký král nebo nějaký moudrý kníže se chce odebrati

rou vůli vše konat dobře a varovat se všech hříchů, všedních i smrtelných; především pak mějte velikou víru a vroucí důvěru v Boha, neboť to jsou věci, které odpouštějí hříchy, jak praví náš Pán v evangeliu na mnohém místě: »Víra tvá tě uzdravila.« A to je první věc: abyste byla čistá a s Marií přijala našeho Pána.

Především pak se musíte varovat dlouhých zpovědí s množstvím slov, neboť to by vás činilo nepokojnou, nejistou a úzkostlivou. Neboť mluvíte-li ve zpovědi množství slov, která k ničemu nejsou, o všedních hříších, a chcete-li se uspokojovat spíše vlastním jednáním než důvěrou v Boha, zůstanete stále neosvícenou a nepoučenou od Boha, takže neumíte rozlišovat mezi velikým a malým, mezi lehkým a těžkým ve svých hříších.

Jestliže vynecháte něco, co jste zvyklá vyznávat podle svého obyčeje, ač to nebylo povinné, snad jste z toho rozrušena a zarmoucena, jako byste se nebyla zpovídala, a snad mnohem více. Pak by ve vašem svědomí byla úzkost, strach, přirozená sebeláska, místo co tam má býti víra, naděje a láska k Bohu. Před tím se musíte míti na

pozoru a musíte zůstat s Marií v jejím příbytku.

b) Pravé poznání Boha.

Potom přichází druhá věc, kterou nikdo nemůže mít, není-li čistého svědomí, to jest, pravé poznání Boha. To měla Maria nad všechny lidi, kteří kdy byli, hned po svém Synu, jenž je sama Moudrost Boha. Přece však, když anděl přinesl Marii poselství, »žasla a přemýšlela, co znamená ten pozdrav Tu řekl anděl: »Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Pána. Počeš a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš; ten bude veliký a bude slouti syn Nejvyššího; a Pán (to jest nebeský Otec) dá jemu trůn Davida, otce jeho (to jest moc Davidovu) a kralovati bude v domě Jakubově na věky a jeho království nebude konce.« Tu řekla Maria andělovi: »Jak se to stane, když neznám žádného muže?« (to jest, zůstane čistou). Tu odpověděl anděl: »Duch svatý sestoupí shůry do Tebe a moc Nejvyššího zastíní tě; a proto svaté, jež se z tebe zrodí, bude slouti Syn Boží. A viz, tvá sestřenka Alžběta ve svém stáří počala syna a nyní jest šestý měsíc té, která slula neplodná,

na cesty do daleké země, svolá své společníky a svěří jim svou zemi, svůj lid, své děti a své příslušníky, aby to všechno spravovali a opatrovali v pokoji a v míru, až do té doby, kdy se vrátí do své země.

Podobným způsobem také Kristus, věčná Moudrost Boha, Král králů a Pán všech pánů, když dokončil své putování na této ubohé zemi, chtěl se odebrati do své otčiny, aby v poslední den přišel soudit. Proto v den před tím, než zemřel, zařídil velikou slavnost, byla to večeře. Na ni pozval nejváženější knížata světa, což jsou jeho apoštolové, neboť jim chtěl svěřit a doporučit svou svátost, svůj lid, své království. K této slavnosti byl připraven velikonoční beránek, kterého všichni požívali podle způsobu Starého Zákona. Tento velikonoční beránek byl předobraz naší svátosti a tím přestal tento obraz, který trval 1486 let, to jest od té doby, kdy vyvedl Mojžíš izraelský lid z Egypta. Při této slavnosti učinil Kristus konec Starému Zákonu, neboť to byly poslední velikonoce a začíná tu náš zákon, naše první velikonoce. Byl nadmíru mocný a štědrý a laskavý. Ačkoli byl přirozeně stísněn, přece jeho duch proje-

vil radostnou štědrost, když měl milované hosty, totiž své apoštoly. Protože měl druhého dne zemřít a od nich odejít, chtěl učinit odkaz, který chtěl zanechat svým apoštolům, a prostřednictvím jich všem věřícím až do posledního dne. Tento odkaz nezničitelně zpečetil svou krví a jiní apoštolově po něm. Tento odkaz, který nám zanechal, jest on sám ve svátosti a vše, co může poskytnout on, Bůh a člověk. Proto jest to slavnost veliká, neboť jest blaživá a věčná.

Ježíš Kristus, narozený z Marie Panny, král říše nebes i země, ustanovil tuto slavnost. On jest od svého nebeského Otce vyvolený první biskup křesťanství. Proto také sloužil první mši, která byla kdy sloužena. Při ní také posvětil své kněze a vysvětil biskupy, podobně jako prorok Mojžíš vykonal první oběť podle Starého Zákona a při ní posvětil a vysvětil Arona a jeho syny, aby byli kněžími a biskupy a dal jim moc a právo řídit Boží lid po celý čas až do příchodu Kristova. Pročež, kdy Kristus přišel a sloužil nám 33 let, zrušil Starý Zákon, protože byl pouhým obrazem; a on sám zahájil první oběť podle křesťanského zákona, neboť on

byl první biskup. Při ní vysvětil své kněze a své biskupy a jim a jejich nástupcům dal svou moc, aby řídili jeho lid a spravovali v duchovním ohledu až do posledního dne, kdy přijde soudit. Zahájil tak k večeru sloužení naší mše.

2. TOTO JE DRUHÁ VĚC: O LÁTKE A TVARU SVÁTOSTI. O ZPŮSOBU PŘÍTOMNOSTI SKRZE PROMĚNĚNÍ

Podobně učinil Melchisedech, nejvyšší kněz za časů Abrahamových. Obětoval chléb a víno, správný obraz a také látku naší svátosti. Tak Kristus, náš nejvyšší kněz, vzal při své oběti do svých svatých a ctihodných rukou chléb, pozdvihl své oči k svému nebeskému Otci a děkoval mu a požehnal chléb, lámal na kousky a řekl: *Ve-
změte a jezte, toto jest tělo mé.* Potom tímž způsobem vzal kalich s vínem do svých svatých, ctihodných rukou a opět děkoval svému Otci, požehnal víno a podal svým učedníkům a řekl: *»Pijte z toho všichni, neboť to jest kalich mé krve, nové a věčné úmluvy, tajemné znamení víry, která za vás a za množství lidí bude vylita na*

odpuštění hříchů.« Vidíte, zde máte látku a tvar naší svátosti. Látkou je chléb a víno. Tvarem jsou slova našeho Pánr., jimiž řekl: Toto je tělo mé — a — Toto je krev má.

Neboť, když řekl: »Toto je tělo mé,« tu proměnil podstatu chleba v podstatu svého těla. Ne tak, že chléb se rozpadl v nic, nýbrž změnil se v tělo našeho Pána; ne v nové tělo, nýbrž v totéž, které sedělo za stolem a jedlo a pilo se svými učedníky, to měl také před sebou ve svátosti, takže jej viděli svými očima seděti u stolu. A to jim bylo velikou radostí. Ale ještě větší radostí jim bylo, že svým vnitřním zrakem víry viděli totéž tělo ve svátosti. Nikdo z nich všech se ho netázal: »Mistře, jak je to možné?« neboť věděli dobře: nebe a zemi a všechny věci z ničeho učiněné může také on svou vůlí proměnit z jedné podstaty na druhou a všechny věci jsou možné a podrobeny jemu, jenž v jediném okamžiku proměnil všechny vody egyptské v krev a Lotovu ženu v kamenný sloup a způsobil, že z vyprahlé skály vytryskl silný pramen vody a mnoho jiných zázraků, jak je psáno ve Starém Zákoně a také v Novém. Nyní dejte pozor! Všechny chleby, které on měl před sebou

při proměňování, a všichni kněží mají před sebou na všech místech a na všech oltářích po celém světě, to jest jediná přirozenost chleba, která při proměňování prostřednictvím správného úmyslu a proměňovacích slov se všechna spojí jako jediná látka v jediné jednoduché podstatě těla našeho Pána ve svátosti. Co dosud bylo chléb, stává se tělem našeho Pána. Kdyby pak byly hostie rozděleny po všech končinách země, svátost jest jedna a živé tělo našeho Pána jest jedno a nerozděleno v celé té svátosti.

Tak také musíte věřit: proměňování vína v krev našeho Pána působí, že je všechna v každém kalichu a ve všech kališích na celém světě, nejen v jednom; neboť nelze ji dělit, ani ubírat, ani přidávat.

Ačkoli proměnění v tělo našeho Pána a v jeho krev jsou oddělena a odlišná látkou a tvarem slov, podobou a významem, přece splývají v jednu pravdu a jsou jedna svátost a jeden Kristus. Neboť živé tělo našeho Pána v hostii není oddělené od jeho vlastní krve, ani jeho krev v kalichu nemůže býti bez jeho těla, kterým žije. Proto v každé částce svátosti je nerozdělený a celý Kristus. Pouze pak pšeničný chléb nezqua-

šený nám naznačuje, že Kristus byl nevinný a pouze nápoj z vína a trošky vody může býti užíván k naší svátosti. To nám naznačuje, že Kristus byl nevinný, tichý a že se nevyvyšoval nad lidi. On byl ušlechtilé zrnko pšeničné, které zemřelo a padlo do země a přineslo nám veliký užitek, to jest, život nás všech v křesťanské víře. On je také pravá vinná réva, kterou jeho Otec zasadil do naší vinice.

Balsám a víno dávají nám jeho rány,
ušlechtilá vůně a chuť jsou milujícím
k opojení dány.

3. TOTO JE TŘETÍ VEC: ZPŮSOB A JEDNANÍ, KTERÝM KRISTUS DAL SEBE VE VELEBNÉ SVÁTOSTI

Kdo chce býti opojen láskou, ten má vidět a pozorovat a obdivovat dvě vlastnosti lásky, kterou nám Kristus dokázal ve velebné svátosti, jež jsou tak veliké a tak hluboké, že nikdo nemůže pochopit a rozumět jejich hloubce.

a. Dal sebe na způsob výživy.

První vlastnost nás učí, že Kristus dal našim duším své tělo za pokrm a svou krev za nápoj. O takovém zázraku lásky nikdy předtím nebylo slýcháno. Povaha lásky pak obsahuje dvojí: dávat a brát, milovat a býti milován, což obojí je v každém, kdo miluje.

1. Tak Kristus prahne po nás a když ho požíváme, živí nás. Láska Kristova však je dychtivá a dobrotivá. Když nám dává vše, co má a co sám jest, bere zase navzájem vše, co jsme a co máme my. Požaduje od nás více, než můžeme poskytnout. Jeho hlad je nesmírně velký, pozře nás celé až do dna, neboť on je dychtivý a lačný polykač, vyssaje morek z našich kostí. A přece mu sebe ochotně dopřáváme a čím více mu sebe dopřáváme, tím lépe mu chutnáme. Když pak nás stravuje, není tím nasycen, neboť je lačný a jeho hlad je nesmírný. Nedbá, že jsme chudí, neboť nechce od nás **upustit**.

Nejprve připraví svůj pokrm a v lásce ^{šPálí^} všechny naše hříchy a naše křehkosti. Když pak jsme očištěni a láskou vypáleni,

vrhne se na nás celou svou dychtivostí, která chce všechno pozřít. Neboť on chce náš hříšný život proměnit a ponořit ve svůj život, který je plný milosti a slávy, jež je nám vždycky připravena, chceme-li sebe zapírat a zanechat hříchů. Kdybychom mohli vidět dychtivou touhu, kterou má Kristus po naší blaženosti, neudrželi bychom se a sami bychom mu padli kolem krku. Ačkoli má slova mají drsný zvuk, kdo milují, ti mi dobře rozumějí.

Láska Kristova je tak ušlechtilé povahy, že pohlcuje, ale také chce žít. Jestliže nás Ježíš celé v sobě pohltní, za to nám dává sám sebe. Dává nám duchovní hlad a žízeň po okoušení jeho ve věčné rozkoši. Dává našemu duchovnímu hladu a naší srdečné lásce své tělo za pokrm, když je požíváme a stravujeme ve vroucí zbožnosti, plyne z jeho těla jeho slavná, žhavá krev do naší bytosti a do všech našich žil a tak jsme uchvázeni v lásce a v srdečném milování k němu a celé nás proniká radostí a duchovním okoušením, tělo i duši. Tak tedy nám dává svůj život, plný moudrosti, pravdy a poučení, abychom ho následovali ve všech ctnostech. Pak žije on v nás a my

v něm; on dá nám také svou duši s plností milosti, abychom stále zůstávali s ním v lásce a ve ctnostech a ve chválení jeho Otce. Nad to vše zjeví a věnuje nám své božství k věčnému požívání. Co divu, že jásají ti, kteří to okoušejí a prožívají?

Když královna z východu spatřila bohatství a vznešenost a slávu krále Šalomouna, tu přemohl jejího ducha veliký obdiv a padla do mdlob. Nyní uvažte, jak málo je Šalomoun, jeho bohatství a jeho sláva proti bohatství a slávě, jež je Kristus sám a co nám připravil ve velebné svátosti. Neboť, kdybychom mohli přijmout všechno, co náleží k jeho člověčenství, a přece zůstali při sobě, když patříme na božství, které máme před sebou ve svátosti, užasneme tak velmi, že se musíme povznést v duchu k nadpodstatné lásce a padli bychom do mdlob obdivem a zmíráním před stolem našeho Pána.

2. Jak jsme pohlaceni Kristem, hladovějíce po něm. — Avšak se zbožností a se srdečným milováním jíme a požíváme svou přirozeností člověčenství našeho Pána, neboť láska táhne do něho vše, co on miluje. S tímto milováním táhne a noří do

sebe náš Pán naši bytost a naplňuje nás svými milostmi. Potom vyrosteme a povzneseme se do božské lásky nepochopitelné. Skrze ni svým duchem jíme a požíváme a uchopíme jeho božství s čistou láskou. Hle, tak se setkáváme s jeho duchem, to jest jeho láskou, která je nesmírně veliká; ona rozžhaví a ztráví našeho ducha a všechny jeho činy, přitáhne do sjednocení se sebou, takže pocítíme spočinutí a blaženost. Hleděte, tak musíme stále jíst a býti pojídáni a v lásce vystupovat a sestupovat. To je náš život ve věčnosti. To pak mínil Kristus, když řekl svým učedníkům: »S toužebností jsem žádal s vámi jísti tyto velikonoce, než zemřu.«

3. Duchovní pokrm, který nám poskytuje, jest jeho skutečné tělo, jediné a nedělitelné pod dvojí způsobou. — Velikonoce nám znamenají Krista, kterého požíváme ve svátosti, stejně jako apoštolově při večeři s Kristem přijali velebnou svátost jakožto jiný pokrm než ten, který sytí tělo. Tak ve svátosti přijal každý tělo našeho Pána jako svůj věčný pokrm prostřednictvím víry, lásky a touhy; neboť víra a láska jsou jako ústa duše, kterými přijímá a požívá tělo

našeho Pána se všemi jeho údy. Ne však tělo v hrubém smyslu pojaté; hrubost skryl do podstaty svého těla a do svátosti; vždyť jeho tělo bylo dosud smrtelné. Kdyby ho jedli svými zuby, to by ho bolelo. On však jim dal nadpřirozeně drahý život svého těla a své krve, svou duši a své božství. To pak byl jejich duchovní pokrm, a také jeho a nás všech.

Ale on sám zůstal všem, co jest, nerozdělený a nezměněný ve své přirozenosti. Dal jim celou podstatu, kterou přijal z Marie Panny, své matky, to jest lidskou přirozenost. Dal sebe a zároveň nerozděleně, dvěma způsoby, totiž své tělo pod způsobou chleba a svou krev pod způsobou vína, v každé pak je celý a nerozdělený. Neboť jeho tělo je živý obsah jeho krve a jeho krev je živý obsah jeho těla a duše je život obojího. Tyto tři spolu jsou jeden nerozdělený život, což je Kristus, ježž dal on svým učedníkům a který nám všem zanechal ve svátosti.

Neboť stejně jako všechny hostie, které všichni kněží před sebou při proměňování, jsou všechny jedna podstata^a jedna chlebovost nerozdělená, tak jsou

po proměnění jedna podstata těla našeho Pána, kterou nelze dělit. Tak mluvíme o víně, které je proměněno v krev našeho Pána. Proto každá krůpěj z kalicha a každý drobek z proměněné hostie, byť sebemenší, dokud je způsobou chleba, dotud má přítomného celého Krista, jak je v nebi. Neboť, ač kousky a hostie jsou mnohonásobně rozděleny po všech zemích, svátost jest jedna a Kristus jest jeden a nerozdělený ve veškeré té svátosti na celém okrsku země. Stejně jako lidská duše žije ve všech svých údech a celá v každém údu nerozděleně a bez místa, tak žije oslavené tělo našeho Pána ve veškeré té svátosti na celém okrsku země nerozděleně a bez místa, aby mohlo být společné všem svým údům, což jsou ti, kteří po něm touží v křesťanské víře. Každý pak jej má celého svým zvláštním způsobem, podle toho, jak potřebuje a touží. Tomu se říká *communio*, to je společenství. Neboť my všichni přijímáme tělo našeho Pána společně ve svátosti, každý zvláštním způsobem všechno, co ostatní společně přijímají. Ačkoli pak kněží při mši přijímají velebnou svátost pod obojí způsobou, přece nepřijímají více než nekněží, neboť, ač je

proměnění rozděleno na kalich a hostii, Kristus je celý a nerozdělný v každé způsobě.

4. Tato výživa je trvale zajištěna ustanovením kněžství. — Nyní by mohl nějaký pošetilý nevěřící člověk mysliti takto: »Svátoť, kterou Kristus proměnil, jedli apoštolové, kteří byli spolu s ním; co je tedy to, co nyní kněží konají?« Na tuto otázku odpověděl Kristus sám, když řekl apoštolům hned po proměnění: »Kolikrátkoli budete tuto věc konati, tolikrát jí konejte na mou památku,« to jest mé lásky, mého utrpení a mé smrti a že pravdivě jsem Bůh a člověk a všemohoucí na nebi i na zemi. Tato slova přijali z úst našeho Pána apoštolové tak, jak byla míněna, to jest jako jeho proctví a jeho přikázání a jako jeho božskou moc po jeho nanebevstoupení, když přijali Ducha svatého, který je naučil veškeré pravdě, začali tuto mešní službu na místě Ježíše Krista, jeho duch mluvil jejich ústy při proměňování: Toto je tělo mé, a Toto je krev má. Také světili biskupy a kněze na jeho místě a v jeho jménu, a dali jim moc, kterou dostali od Boha, vykonávat kněžskou službu na celém světě. Tak má svatá Církev základ v Kristu a Kristus žije

v ní a jest od počátku s ní. Ona pak zůstane se svou službou až do posledního dne. Při proměňování velebné svátosti jsou tedy všichni kněží ochotné nástroje našeho Pána Ježíše Krista a on praví ústy každého a ústy jich všech: Toto je tělo mé, a Toto je krev má. Proto každý kněz proměňuje pravdivě tělo našeho Pána a všichni kněží nic více než totéž tělo pravé.

A tím končím první věc o lásce, kterou nám Kristus dokázal ve velebné svátosti.

b. Dal sebe za pokrm obětní.

Druhou věc, která následuje, poznáme z jeho slov proměňování: »Toto jest kalich mé krve, která za vás a za množství lidí bude vylita na odpuštění hříchů.« Tato slova řekl, když proměňoval krev za nápoj svým apoštolům a nám všem a když chtěl ji prolít a umřít z lásky za naše hříchy. O větší lásce nebylo nikdy slýcháno, než že Syn Boží dal svůj život ve smrt a smrtí koupil spravedlnost svého Otce, abychom s ním v nebi věčně žili. Obětoval sebe a nás milostivosti nebeského Otce pokornou smrtí a Otec nás s ním přijal do nebeského

dědictví svého Syna. Proto Kristus učinil dvojí proměňování, abychom pamatovali i na kalich jeho utrpení, který z lásky vypil a jímž nás vykoupil z věčné smrti a u svého Otce nám koupil život milosti a slávy. O tom nás poučuje proměňování jeho svaté krve.

Proměňování těla našeho Pána dokazuje nám velikost jeho lásky v tom, že nás chtěl duchovně sytit a živit sebou, aby žil v nás a my v něm, jak bylo dříve řečeno. Zemřel z lásky k vůli našemu životu. On žije v nás, abychom my zůstali věčně živi v něm.

Hleďte, to jsou dvě věci o lásce, jež jsou tak veliké, že nikdo nemůže takové vymyslet. Proto, kdykoli jsme na mši nebo jdeme ke svátosti, máme se tím zabývat a vzpomínat na jeho lásku, takže zapomeneme sami na sebe a k jeho cti odmítáme každou cizí lásku. Když pak na nás přijdou utrpení a bolest, máme pamatovat na jeho utrpení a následovat ho v poslušnosti a v odříkání sebe až na smrt. Tak budeme okoušeti jeho lásky, ve které nás vyvolil a miloval od věčnosti bez začátku.

VYSVĚTLENÍ ČTYŘI ZÁKLADNÍCH
DOVODŮ, PROČ NÁM DAL BOH
LÁSKU SVÉHO SYNA

Nyní nalézáme čtyři věci o lásce Boha věčné, které jsou tak vysoké a tak veliké, že v nich jsou od počátku kořeny veškerého svatého Písma.

První věc jest, že Bůh stvořil z lásky člověka k svému obrazu a ke své podobě. Druhá věc jest, že Syn Boží, věčná Moudrost, z lásky přijal lidskou přirozenost a utvářil ji svou osobností. Třetí věc jest, že též Syn Boží, Ježíš Kristus, z lásky zemřel a vykoupil nás svou drahou krví a ve křtu nás obmyl od všech našich hříchů a tak nás nad naši přirozenost sjednotil se sebou v Duchu svaté své lásky. Čtvrtá věc v jeho lásce jest, že nám dal své tělo a svou krev a vše, co přijal z naší přirozenosti, vše, co jest on, Bůh a člověk, za pokrm a za nápoj, aby věčně žil v nás a my v něm, on, Bůh a člověk.

Pozorujte nyní tyto čtyři věci s velikou vážností, vysvětlím vám je ještě lépe. Bůh věčný miloval svět tak, že nám dal svého vlastního Syna na tento čtvrtý způsob.

a. Přirozená vloha duše jako
zrcadla svého pravzoru v Slově;
v nadpřirozené podobě Slova
skrze sjednocení s ním.

Nejprve nás učí sv. Písmo, že Bůh, nebeský Otec, stvořil všechny lidi k svému obrazu a ke své podobě. Jeho obraz jest jeho Syn, věčná moudrost jeho samého. V něm žijí všechny věci, praví sv. Jan. »Všechno, co učiněno jest, bylo v něm život.« Život není nic jiného než obraz Boží, v němž Bůh věčně poznává všechny věci a také příčiny všech těch tvorů. Proto jest věčně tento obraz, jenž jest Boží Syn, před veškerým tvorstvem.

K tomuto věčnému obrazu jsme učiněni, neboť co nejušlechtlejší části naší duše, jež je základem našich nejvyšších mohutností, jsme učiněni jako živé věčné zrcadlo Boha, do něhož Bůh vtiskl svůj věčný obraz a nikdy tam nemůže vejiti jiný obraz. Neustále zůstává toto zrcadlo před tváří Boží a proto se stalo věčným skrze tento obraz, který přijalo. V tomto obraze nás Bůh poznával dříve, než jsme byli stvořeni. Tento obraz je bytostní a osobní ve všech lidech a každý člověk jej má zároveň celý a neroz-

dělený a všichni lidé společně nemají ho více než jeden člověk. Tak jsme všichni jedno, spojeni v našem věčném obraze, jenž jest obraz Boha a původ nás všech: našeho života a našeho vývoje, na němž se živí naše bytí a náš život bezprostředně jako ve své věčné příčině. Přece však naše stvořená bytost nestává se v něm Bohem, ani Obraz nestává se tvorem Božím, neboť jsme stvořeni k obrazu, to jest, abychom přijali obraz Boží. Obraz sám je nestvořený, věčný, Syn Boží. Tento obraz v bytnosti Boží je bytnost a bytnostní a v přirozenosti tatáž přirozenost. Přirozenost je plodná, otcovství a Otec. V plodné přirozenosti je Otec v Synu a Syn v Otci je synovsky nenarozené, jako v něm zůstávající plod přirozenosti. A proto přirozenost jim náleží otcovsky, jakožto bez ustání rodičímu; a synovsky, jakožto bez ustání rozenému. Ale jakožto narozený je Syn jiná osoba, věčně vycházející z Otce; a Duch svatý, třetí osoba, jako ohnivý žár, láska obou, vytékající do tvorů, kteří jsou k tomu upraveni.

To nejvyšší v naší duši je stále upraveno, neboť je ryzí a bez obrazů, stále hledící na svůj původ a stále k němu naklo-

něné. Proto jest věčně živým zrcadlem Boha, stále bez přerušení přijímajíc věčné rození Syna, obraz svaté Trojice, v němž Bůh poznává sebe, vše, co jest bytnostní a osobní; neboť ten obraz jest v bytnosti a v každé osobě. Js to, co osoba má z přirozenosti. Tento pak obraz máme všichni jako věčný život, mimo nás, před naším stvořením. V našem stvoření je tento obraz nadbytnost naší bytnosti a věčný život. Z toho má podstata naší duše tři vlastnosti, které jsou jedno v přirozenosti. První vlastnost duše je nezkalená bytnostní ryzost, pročez jsme podobni Otci a jeho božské přirozenosti a také s ní spojeni. Druhou vlastnost lze nazvati vyšší rozum duše, to jest, zrcadlová jasnost; tam vnímáme Syna Božího, věčnou pravdu. V této jasnosti jsme mu podobni, ale při vnímání jsme jedno s ním. Třetí vlastnost nazveme jiskrou duše, to jest vrozený sklon duše k jejímu původu. V ní přijímáme Ducha svatého, Lásku Boží. V tomto sklonu jsme podobni Duchu sv., ale přijavše jej, jsme s Bohem jeden duch a jedna láska. Tyto tři vlastnosti jsou jedna nerozdělená podstata duše, živý základ a půda nejvyšších schopností.

Tato podobnost spolu se spojením je v nás všech od přirozenosti. Ale hříšníkům je skryta ve své vlastní povaze, pokryta hrubostí hříchu. Proto chceme-li pocítit a najít království Boží, které je v nás skryto, musíme mít uvnitř ctnostný život a na venek uspořádaný v pravé lásce, vším způsobem následující Krista, aby nám milost, láska a ctnost pomohly do toho nejvyššího v nás, kde Bůh žije a vládne. Neboť blaženost, kterou je Bůh, nespatříme ani nepocítíme v přirozeném světle, žádným uměním a žádnou zručností bez milosti Boží. Proto stvořil Bůh nejvyšší mohutností naší duše k přijímání jeho podoby, to jest jeho milosti a jeho darů. Jimi jsme obnovováni, pozdviženi nad přirozenost a jemu podobni v lásce a v ctnostech a prostřednictvím nadpřirozené podobnosti, kterou máme s Bohem v milosti a v ctnostech, jest naše paměť povznesena k nezkalené ryzosti a náš rozum k jednoduché pravdě a naše vůle k božské svobodě. Tak prostřednictvím milosti a ctností jsme Bohu podobni a s ním sjednoceni nad podobnost v blahoslavenstvích.

To je tedy první známkou lásky, kterou

Bůh ukazuje lidské přirozenosti, že nás učinil k svému obrazu a ke své podobě.

b. Vtělení Slova.

Poněvadž však první člověk, Adam, byl neposlušný tím, že přestoupil příkázání našeho Pána, stal se nepodobným následkem hříchu, ztratil ráj a přístup do království Božího a my s ním. Z toho vzešla druhá známka lásky, kterou nám Bůh dokázal, to jest, že nám poslal svého vlastního Syna v naší přirozenosti, takže je jedním člověkem z nás a bratrem nás všech.

On jej ponížil a nás povýšil, jej ochudil a nás obohatil, jej potupil a nás poctil. Ačkoli však jej ponížil, přece ho nesvrhl, protože zůstal vším, co byl a přijal to, co nebyl. Zůstal Bohem a stal se člověkem, aby se člověk stal Bohem. Oděl se člověčenstvím nás všech, tak jako král, jenž se odívá rouchem svých poddaných a svých služebníků, abychom všichni měli s ním jedno roucho lidské přirozenosti. Ale duši a tělo, které přijal z přečisté panny Marie zcela výjimečným způsobem, oděl královským šatem, to jest svou božskou osobností.

Tento šat nepatří přirozeně nikomu jinému než pouze jemu, neboť on jest Bůh a člověk v jedné osobě. Abychom pak jím mohli býti oděni, musí se to stát prostřednictvím milosti, abychom jej tolik milovali, že dovedeme sebe zapřít a překonat svou stvořenou osobnost; tak se sjednotíme s jeho osobou, věčnou pravdou.

Víte přece, že my všichni od přirozenosti jsme rozené dítky hněvu, vrahové, zběhové z království Božího skrze prvního člověka, který byl neposlušný Boha a pozbyl milosti, kterou dostal pro nás všechny, kteří jsme se měli z něho naroditi v lidské přirozenosti. Aby tento hřích napravil, poslal nám Otec svého Syna a Syn přijal naši přirozenost a Duch svatý vykonal zrození v naší přirozenosti.

c. Bohočlověk obětovaný za naše hříchy.

To však nebylo pro nás dosti, odpustit naše hříchy, protože Otec chtěl hřích pomstít podle spravedlnosti, pročez vydal svého Syna na smrt za hřích, Syn pak ho byl poslušen až k sinrti, Duch svatý pak doko-

nal dílo lásky. To pak je třetí věc lásky, že nás Boží Syn vysvobodil svou smrtí, vykoupil a zaplatil před tváří svého Otce svou drahou krví, takže my jsme živi skrze jeho smrt.

Obmyl nás v pramen, který prýštil z jeho boku, vysvobodil nás svou krví, sjednotil v lásce se svým Duchem. Tak zůstáváme stále v něm, neboť jsme v něm jeden duchovní život. To pak nám naznačuje voda, která se dává do kalicha, ve kterém se proměňuje jeho krev. Vodou totiž, která je spojena s vínem, rozumíme Kristův lid, jenž je s ním spojen a jemu žije v jeho krvi. Tento život nikdo nemůže mít, ani pocítit mimo věřící křesťanské lidi, kteří jsou s Kristem sjednoceni v jeho lásce.

d. Život Bohočlověka sdělený v Eucharistii.

Následuje tu čtvrtý dar lásky, že Kristus zanechal pokoj svým přátelům, kteří v něm žijí. To poznáváme v tom, že nás živuje a udržuje přeušlechtilým pokrmem a nápojem, to jest svým tělem a svou krví, jež právem náleží pouze jemu, neboť on

praví: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm« a »ten nezemře, nýbrž bude věčně žít«, což jest rozuměti duchovně, jako žijí andělé a svatí, kteří Krista jedí a pijí bez zubů a bez úst. Neboť Kristus je živý chléb nebeský, který poslal Otec na svět, abychom my s láskou jako činí andělé a svatí v nebi a podobně, jako Kristus sám skrze lásku nás všechny jí a požívá. Kdo tak požívají a jsou požíváni, mají věčně blažený život v Kristu. A tolikrát mohou jíst a pít, kolikrát s láskou myslí na svého Milovaného.

Přece však více touží po velebné svátosti a jsou k tomu způsobilejší a připravenější než jiní lidé, neboť milují způsoby a úkony svaté Církve, jak Kristus zařídil a ustanovil ke své slávě a ve prospěch svého lidu. A proto neustále rostou a přibírají v milosti a ve všech ctnostech, uvnitř i zevně, neboť, co mají uvnitř v duchu, to ještě přijímají z venku ve velebné svátosti. Tak jsou svatí v přijímání a ještě světější tím, co mají, a nejvíce tím, že mají a přijímají.

Avšak ti, kteří přijímají velebnou svátost nehodně ve smrtelném hříchu, odsuzují se sami. Ti pak, kteří nic nepřijímají

v duchu ani ve svátosti, ti jsou před Bohem mrtví, neboť žijí pouze v přirozenosti bez milosti. Jak pak máme přijímat, jíst a býti pojídáni, to jsem zde již řekl.

4. TOTO JEST ČTVRTÁ VĚC: PŘÍČINA A DŮVOD, ZE KRISTUS DAL SEBE SKRYTÉHO VE VELEBNÉ SVÁTOSTI, NEZJEVNÉ NA TAKOVÝ ZPŮSOB, JAK BYL ZDE NA ZEMI A NYNÍ JE V NEBI

Je pak mnoho lidí hrubých a nerozumných, kteří chtějí vědět více než Kristus, jenž je Boží Moudrost. Tito lidé myslí a táží se, jaký je důvod a příčina, že Kristus zanechal sebe ve velebné svátosti skrytého a zahaleného, nikoli zjevného, jaký byl a jaký jest nyní v nebi.

Na to odpovídá svaté Písmo takto: »Vše, co Bůh učinil, je velmi dobré. Vše, co od Boha jest, je dobře uspořádáno.« Práví pak prorok Isajáš, že »lidu, který chodil v říši stínu a smrti, vzešlo světlo«. Tím světlem je Kristus. Práví pak svatý Jan: »Toto světlo svítí v temnotách a tmy ho nemohly po-

hlitit«, neboť sv. Pavel říká, »že nyní vidíme jako v zrcadle a v podobě, ale ve věčném životě uvidíme tváří v tvář slávu našeho Pána Ježíše Krista, jasně jej poznáme, jako on zná nás«. Zde však poznáváme pouze ve světle své víry, jako apoštolově činili, jak před jeho smrtí, tak po jeho vzkříšení: viděli člověka a věřili, že je Bůh a že v člověčenství je skryto božství. Tak vidíme velebnou svátost svýma zevnějšíma očima a věříme, že v ní je skryto tělo našeho Pána; neboť kdybychom viděli našeho Pána oslaveného a v jeho jasnosti, jak je v nebi, nesnesli bychom to, ježto naše oči jsou smrtelné a přestanou býti a všechny naše smysly samy by nesnesly jasnost těla našeho Pána.

Nyní dejte pozor, jak nepochopitelně veliká jest jasnost jeho duše a jeho božství. Musíte totiž vědět, že náš Pán Ježíš Kristus zahalil a skryl ve svátostech a zevnějších znameních všechny své dary, které jsou základem našeho duchovního života. Tak svatý křest, který je vstup do našeho věčného života, dokonává se vodou a slovy, která k tomu patří. Také **mdobábré** jiné dary, které nám Kristus dává ve sva-

té Církvě, všechny jsou zahaleny svým způsobem, to jest v křížmu, v oleji, ve slovech, v úkonech, ve znameních a svátostech, jak správně pravidla určují podle požadavků každého. Především však Pán všech darů, Ježíš Kristus, zakryl nám své tělo a svou krev mocí svých slov a zahalil ve velebné svátosti, takže zde musíme žít při všech jeho darech s pevnou vírou, nikoli s jasným viděním. Neboť celou vírou si zasluhujeme věčné patření.

Proto jsou to bláhoví lidé, kteří chtějí do času přenést věčný život a slávu Boží, nebo do věčnosti přenést čas, ježto obojí je nemožné. Kdybychom totiž viděli našeho Pána tak, jak je v nebi, bylo by nám nemožné a také nelidské, že bychom měli jíst jeho tělo a pít jeho krev. Nyní však svými zpyby jíme svátost a ve svátosti jíme jeho tělo a pijeme jeho krev ve své duši prostřednictvím víry a lásky, a jsme s ním sjednoceni a on s námi.

Toto spojení lásky vymyslel Kristus, Moudrost Boží, ve svém duchu a dokonal skutečně svými činy, jak to bylo naznačeno v obrazech a podobenstvích od počátku světa. Proto si všimněte sjednocení láskou,

které chtěl Kristus míti s námi všemi. Neboť všechny hostie, které leží před kněžími po celém světě, než jsou proměněny, jsou všechny jedna podstata chleba, a při proměnění mocí Boží se promění podstata chleba v podstatu těla našeho Pána. To pak je táž podstata a totéž tělo, které je v nebi. Tu všichni spolu ve svátosti přijímáme na způsob podstaty, s podstatou pak přijímáme vše, co je v ní bytostně jedno, to jest délku, šířku, výšku a vše, co patří k tělu, jakožto jedno s podstatou, to vše přijímáme ve svátosti. Tak prostřednictvím svátosti je tělo našeho Pána ve všech zemích a na všech místech, ve všech kostelích. Tak je můžeme zdvíhat a pokládat, držet a nosit ve schránkách a ciboriích, brát, dávat a přijímat mnohým způsobem.

Ale tak, jak je v nebi, s rukama, nohama a se všemi údy, jak jej vidí andělé a svatí v celé slávě, tak nemění své místo a zůstává tam stále. Takto je nemůžeme přijmout nyní, ani nikdy jindy, neboť po posledním dnu, až přijdeme do nebe se svým oslaveným tělem, budeme všichni u něho a s ním a budeme vidět jeho slavný zjev svým tělesným zrakem, budeme slyšet jeho milý,

sladký hlas svým zevnějším sluchem. Tak naše srdce a všechny naše smysly budou naplněny jeho slávou, že bychom se láskou a radostí rozplynuli v něm a on zase v nás. Ale toto všechno jest nejmenší sláva nebe, protože přichází zvenčí a je přístupná smyslům. A přece, dokud jsme zde, nemohli bychom snést pohledu na takovou jasnost zjevu našeho Pána, neboť naše smysly by to nevydržely.

Proto musíme nyní žít v křesťanské víře a přijímat velebnou svátost se zbožností a uctivostí a s láskou, abychom po tomto životě okoušeli a prožívali věčnou blaženost.

**5. TOTO JE PÁTÁ VEC: ODLISNOST
OSOB, KTERÉ PŘICHÁZEJÍ
K VELEBNÉ SVÁTOSTI; JEDNI TOTIŽ
K VĚCNÉ BLAŽENOSTI, JINÍ
K SVÉMU ZAVRŽENÍ**

Zde následuje odlišnost osob, které přijímají velebnou svátost, ať jsou ve stavu duchovním, nebo ve stavu kněžském.

a. První, neosvícená skupina:
osoby měkkého srdce.

První část, u které chci začít, to jsou lidé, kteří jsou od přirozenosti přecitlivělí.

1. Znamky: Jakmile se jich dotkne milost Boží, chtějí-li totiž milosti následovat v poslušnosti, tak rozžhaví jejich city a jejich toužení, jsou jati takovou láskou k člověčenství našeho Pána, že snadno odloží a opustí vše, co je ve světě, aby mohli pěstovati svou lásku podle chuti a své touhy. Když pak se našemu Pánu nemohou přiblížit jinak než ve svátosti, podlehnou takové nedočkavosti lásky neukojitelné touhy, kterou mají k velebné svátosti, že se jim mnohdy zdá, že omdlí a zahynou, nedostanou-li velebnou svátost.

Ale takových lidí není mnoho. A jsou to většinou ženy a panny, nebo trochu mužů. Neboť ony jsou měkké povahy a nepovzneseného a neosvíceného ducha. Proto jejich poznávání je smyslové a dychtivostní a úplně zabráno člověčenstvím našeho Pána. Pročež nepocítí, ani nepochopí, jak lze našeho Pána přijímat do ducha bez svátosti. To je důvod, proč vnitřně zmirají citem

a touhou, jež mají k našemu Pánu. V tom jim nikdo nemůže poradit, ani je uklidnit, ani je uspokojit, dokud nepřijali svátost. Pak jsou úplně spokojeni a v uspokojení se oddávají svému Milovanému v duchovním ochutnávání a oplývají nasyceností jak duše, tak těla. To pak je po každé, když nová milost a nová hnutí pojme jejich přirozenost a všechny síly duše, vždy propadnou dychtivosti a toužení a nedočkavosti, jako by před tím nic z toho nebyli přijali. Jejich srdce se hladově otvírá pro nové přijetí svátosti, jako by byli pomateni.

2. Podobenství: Královský úředník. Tito lidé jsou velmi podobní královskému úředníku, který prosil našeho Pána, aby sestoupil do Kafarnau a uzdravil jeho syna, neboť začínal umírat. Náš Pán odpověděl: »Neuvidíte-li zázraky a divy, neuvěříte.« Tu řekl královský úředník: »Pane, sestup, než můj služebník umře.« On nevěřil, že by náš Pán mohl uzdravit jeho syna, aniž by k němu přišel do jeho domu a vložil svou ruku na jeho hlavu, nebo učinil nějaký jiný pohyb, kterým by jej uzdravil. Tak podobně tito lidé padli s láskou na velebnou svátost, která je opravdovým zname-

ním, že náš Pán je tu přítomen. Proto jejich dychtivost a touha je trápí nedočkavostí svátosti. Proto volají na kněze a na našeho Pána: Pane, sestup sem do mého domu ve velebné svátosti, než zemru láskou!

3. Užívání Eucharistie: Tito lidé jsou silní a stateční a nedotčení těžkými hříchy, jsou Bohem učiněni svobodnými, dokud tento stav trvá. A proto necht přijímají svátost v neděli a také v jiné dni, je-li, kdo jim podá. Ale když není, kdo by jim podal, je to vůle Boží. Tu si mají připomenout a uvážit slovo, které řekl náš Pán úředníku královskému: »Jdi, tvůj syn je živ.« Neboť duše, která věří, miluje a touží přijmouti velebnou svátost, jest naplněna milostí a žije v Bohu v ní. Tím se mají spokojit, jak dovedou.

4. Odpírání smyslovosti: Obyčejně pak tito lidé měkké povahy jsou náchylní k přirozenému. Proto, když se chtějí modlit nebo rozjímat člověčenství našeho Pána s dychtivostí a láskou, budou často proti své vůli a chuti uchváćeni živočišnou dychtivostí. Neboť jejich činnost je dosud smyslová a žije v mase a krvi. A čím více při-

hlížejí k sobě a k svým tělesným nezřízeným hnutím, tím více rostou a ovládají je nezřízeností a křehkosti přirozenosti.

Mají-li pak to přemoci a udržet svou přirozenost výlučně ve službě našeho Pána, musejí sami na sebe zapomínat a celý svůj pohled obrátit k tomu, jež milují. Tak se vtiskne jeho obraz do duše do těla, do srdce, do smyslů. A tak budou čisti a překonají všechno, co by jim mohlo překážet. Toto je první část lidí, kteří hodně přijímají tělo Páně.

b. Druhá, bojující skupina:

Rozumějící a zároveň smyslově
založené osoby.

Zde následuje druhá část, která je vyšší než tato. To jsou lidé, kteří jsou duchem hlubocí a rozumějící a při tom náchylní k přirozenosti a k nečistotě.

1. Značky: Když tito lidé přijmou milost Boží a zůstávají v ní, musejí mnoho bojovat, neboť tělo se protíví duchu. Pročež se oddávají odloučenému životu a duchovním úkonům před tváří našeho Pána. Proto uniknou všem pokušením, všem hnutím,

které vznikají v mase a v krvi. Jestliže pak mají větší víru, naději a důvěru v Boha než ve své výkony a ve všechny své skutky, budou vyzdviženi vzhůru nad své rozumové poznání k božskému světlu. Nad to ještě zůstanou povznesení v tomto božském světle a více vyhlížejí po tom, co je nad rozumění a nepochopitelné, nad vše, co mohou rozumem seznat a pochopit; pak jest jejich víra dokonalá a láska plesá na svém pravém základě. Jsou svobodni a poznávají Boha a pravdu a kořen všech ctností.

Přece však přirozenost v mase a krvi zůstává živá v dychtivosti, v hrubosti, v lenosti a v nezřízených náklonnostech, které měli před tím. Když pak tito lidé toto v sobě pocítí a poznají, hned nechají všeho a pohrdají vším, co v nich jest proti Bohu a proti jejich duchu a co jim překáží a zabraňuje sledovat své nejlepší. Pak nechají smyslnost a prchnou do ducha před tvář našeho Pána s vírou, se zbožností a s pokornou modlitbou, jako činil svatý Pavel, když byl pokoušen v těle. Pak totiž pokorné modlitbě odpovídá Duch našeho Pána, že milost Boží je dosti silná, aby překonala všechna pokušení, protože v nemožnosti se

dokonává schopnost u všech těch, kteří bojují a s modlitbou se ve svém duchu utíkají do všudypřítomnosti Boží.

2. Podobenství: setník. Tito lidé se velmi podobají onomu, kterému říkali centurio, který byl v duchu věřící, ale byl pohan a neobřezané přirozenosti. Měl podřízených sto ozbrojených mužů, kteří mu sloužili a poslouchali ho každý čas. Měl pak služebníka, který ležel v jeho domě bezvládně a velmi trápen dnou. Za toho prosil našeho Pána, aby ho uzdravil. Náš Pán odpověděl: »Přijdu a uzdravím jej.« Tu odpověděl centurio: »Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu; ale řekni jediné slovo, a můj služebník bude zdrav.« Tu pochválil jej náš Pán za tuto velikou víru a v touž hodinu byl jeho služebník zdrav.

Tak podobně, dokud tito lidé zakoušejí v přirozenosti nečisté náklonnosti a chuť na hříchy, dotud se překáží a zabraňuje chuti a lásce k člověčenství našeho Pána, a dotud jest jejich služebník, to jest jejich tělesná přirozenost proti Bohu a jejich duchu a jest velmi trápena od nepřítelů, neboť nechce následovat ducha s dychtivostí a s láskou do služby našeho Pána.

3. Užívání Eucharistie. Hledte, tito lidé nemají žádné toužící dychtivosti po velebné svátosti, dokud takto bojují, nýbrž s pohnutým srdcem říkají: »Pane, já jsem nečistý; já nejsem hoden tvého svatého těla ve svátosti, aby přišlo pod střechu mého nečistého těla! A také, Pane, nejsem hoden všech uctění a všech darů a veškeré útěchy, které od tebe mají lidé dobré vůle. Proto musím ustavičně plakat a naříkat a žít v pevné víře před tvou tváří. Ačkoli však jsem chudý a opuštěný, přece tě ne nechám, nýbrž budu volat a prosit bez ustání až do té chvíle, kdy tvá milost a má víra uzdraví tvého služebníka. Pak tě budu velebit a tobě sloužit tělem i duší, s vynaložením všech svých sil i sebe samého.«

Hledte, tak žije druhá část lidí duchovních, kteří se Bohu ještě více líbí nežli první. Neboť, ač jsou nemocni a pokoušeni v přirozenosti, bez útěchy a sladkosti od Boha, jsou přece ve svém duchu plni víry, zbožnosti a božské lásky. Musejí velmi bojovat proti ďáblu, světu a svému vlastnímu tělu a proto potřebují pro ducha pokrm silných, což je tělo našeho Pána ve svátosti, aby s jeho pomocí zvítězili ve všem. Mají

je přijímati vždycky, kolikrát jim to umožňuje řehole nebo přítomnost na mši svaté nebo schválený zvyk jiných duchovních osob, u nichž jsou.

c. Třetí skupina: Bohem osvícené, duchem usebrané, a přece všemu vyhovující osoby.

Třetí část dobrých lidí, která zde následuje, jest ještě mnohem více svatá a výše povznesená v duchu a v přirozenosti. To jsou usebraní lidé, kteří prostřednictvím milosti Boží jsou do sebe obráceni, před tváří Boží žijí s povzneseným, svobodným duchem, jenž strhuje za sebou srdce a mysl, duši a tělo se všemi tělesnými silami.

1. Znamky: Tito lidé ovládají svého ducha a svou přirozenost, pročez našli pravý pokoj. Ačkoli mívají někdy hnutí přirozenosti, ihned jim odpírají a tak žádná nezřízená hnutí se nemohou u nich zachytit. Mají totiž pravé poznání našeho Pána, jeho božství a jeho člověčenství, to poznání pak vykonávají nezkaleným duchem, jsouce ve své usebranosti ryzí láskou povzneseni k přirozenosti božství, ve svém vy-

cházení pak svou srdečnou láskou jsou obrazem člověčenství našeho Pána. Čím více poznávají a milují, tím více okoušejí a prožívají; a čím více okoušejí a prožívají, tím více touží a dychtí, hledají a upevňují se a shledávají, že milují svým srdcem, duší i duchem.

2. Podobenství: Zacheus. Tito lidé se velmi podobají onomu muži jménem Zacheus, o kterém čteme v evangeliu sv. Lukáše. Ten toužil vidět našeho Pána Ježíše, jaký jest, ale nemohl ho vidět pro zástup lidí, ježto sám byl krátký a malý. Tu předběhl celý zástup a vylezl na strom, kudy měl Ježíš jít. Když Ježíš přišel, pohleděl na toho muže a řekl: »Zachei, rychle sestup, neboť ještě dnes musím zůstat v tvém domě.« On pak přijal našeho Pána do svého domu s velikou radostí a řekl: »Viz, Pane, polovici svého majetku rozdám chudým a učinil-li jsem komu bezpráví, nahradím čtvernásob.« Tu odpověděl náš Pán: »Dnes nastala blaženost tomuto domu, neboť tento člověk se duchem stal synem Abrahamovým,« protože svou vírou vystoupil a uviděl a poznal Ježíše, po němž toužil. A poslušně sestoupil a pokorně přijal do svého

domu Ježíše, kterého poznal a miloval; v překypující dobrotě rozdal svůj majetek a čtvernásobně nahradil bezpráví a tak se stal spravedlivým. A to jest jeho život a jeho jméno, pročez je svatý a blažený a Ježíš zůstal přebývat v něm, zde i na věčnosti.

Nyní dejte pozor: Jemu se podobají lidé, o kterých jsme právě mluvili. Neboť chtějí vidět Ježíše, jaký jest; ale na to je příliš krátké a malé všechno přirozené světlo rozumu. Proto předbíhají všechny zástupy a všechnu rozmanitost tvorů a prostřednictvím lásky a víry, do toho nejvyššího ve své mysli, kde má duch nezakalenou a nerušenou svobodu, kde jest Ježíš viděn a poznáván a milován ve svém božství. Tam totiž jest ustavičně přítomen těm, kteří povzneseným duchem vystoupili sami nad sebe, z čehož jest větší plnost milosti a darů. On však praví ke všem: Sestupte rychle dolů, neboť vysoká svoboda ducha neobstojí, leč v ponížené poslušnosti duše. Musíte totiž poznat a milovat ve mně Boha a člověka, vyvýšenost nad vše a poníženost pod všechno. Tak se mi budete líbit, když jako já se povýšíte nad vše a nad sebe samé ke

mně, a pak sebe ponížíte pod všechno, pod sebe samé se mnou a k vůli mně. Potom přijdu přebývat ve vašem domě a zůstanu ve vás a vy se mnou a ve mně. Když pak to lidé poznají a okusí a pocítí, sestoupí rychle do největšího pohrdání sebou a řeknou s opravdovou nelibostí nad svým životem i nad svými skutky: »Pane, nejsem hoden, jsem nehoden, abych směl přijmouti tvé slavné tělo ve velebné svátosti do hříšného domu svého těla a své duše. Avšak, Pane, buď mi milostiv a smiluj se nad mým životem ubohým a nad všemi mými křehkostmi.«

Hleďte, dokud tito lidé hledí na sebe, na své křehkosti a na své opominutí, nelíbí se sobě a cvičí se před tváří Boží v milující bázni a v pokorném odmítání sebe a v pravé naději. Když pak tímto způsobem sestoupí v nelibosti, v odmítání sebe a v opravdové pokoře, tím způsobem se zalíbí Bohu a vystoupí před jeho tváří k pravé uctivosti.

3. Rytmus jejich života. Proto jejich život a jejich úkony jsou: usebranost k Bohu a vycházení k sobě. Usebranost je s povzneseným, svobodným duchem, s milující ucti-

vostí k Bohu a v Bohu. Vycházení k sobě, to jest nelibost nad sebou a zapírání sebe. A všechny dobré skutky, které konají nebo mohou konati vnitřně nebo navenek, ty před tváří našeho Pána nemají pro ně významu, ani váhy, ani ceny.

Oni pak se při tom drží mezi vycházením a vycházením, vládnouce sobě, takže kdykoli mohou libovolně konati to nebo ono. Jejich vycházení je rozumem zakořeněným v lásce, vykonávají dobré mravy a svaté skutky, uspořádáno ve všech ctnostech, a neustále žijíc před tváří našeho Pána. Proto jejich svědomí zůstává neposkvřené a čisté, stále rostou a prospívají v milosti a ve všech ctnostech před Bohem a před všemi lidmi. — Jejich vycházení pak jest někdy rozumové a pomocí představ a způsobů, někdy nadrozumové, bez představ a bez způsobů. Jestliže je rozumové, pak je také toužící a plno moudrostí, neboť stojí před tváří lásky a božství Boha, kde lze se naučit veškeré moudrosti a jsou opravdově pokorní a svobodní. Proto se obracejí k člověčenství našeho Pána Ježíše Krista a praví: Pane, tys řekl, že bez tebe nemůžeme nic, a tys také řekl: Nebudete-li jisti

mé tělo a piti mou krev, nebudete mít v sobě života; a dále jsi řekl: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Pane, já však jsem hříšník, nehodný nebeského pokrmu, který jsi ty sám; přece však, Pane, dals a zanechals sebe hříšníkovi, který se sobě nelíbí a s lítostí želí svých hříchů a vyznává je a má k tobě opravdovou důvěru: ten se tobě líbí, neboť jsi nás poučil, žes nepřišel volat spravedlivého, nýbrž hříšníka, aby se obrátil a vykonal pokání za své hříchy. Proto jsem smělý a odvážný a zapomínám na sebe, na své chyby pro tvou milostivost. Neboť ty sám jsi řekl: Pojdte ke mně všichni, kteří pracujete a jste zatíženi a já vás občerstvím. Také pravíš, že jsi náš živý chléb, který s nebe sestoupil a kdo ho požívá, že věčně žije. Tys takový živý pramen, který nám vyprýštil prostřednictvím Ducha svatého ze srdce tvého Otce. Proto, Pane, čím více jím, tím více hladovím a čím více piji, tím více žízním, neboť tě nemohu ani pojmout, ani strávit celého.

Prosím tě však, Pane, pro tvou dychtivost, pojmi a strav ty mě celého, abych s tebou a v tobě byl jeden život, abych

v tvém životě se povznesl nad všechny způsoby výkonů do bezzpůsobovosti, to jest, do lásky bez způsobů a bez míry ve věčně bezedné lásce. Pak věčně budeme zůstávat v tobě a budeme blaženi a dobře uspořádání ve způsobech oslaveného života a každý jinak podle míry svých ctností a své lásky. A budeme sami nad sebe Boha požívat a v něm žít bezzpůsobově a nad uspořádání v bezedné lásce, kterou jest on sám.

4. Užívání Eucharistie. Kdo to chápou a tak žijí, mohou přijímat velebnou svátost každý den, chtějí-li. Neboť jsou dobře uspořádání, jsou naplněni milostí a ctnostmi ve vcházení a vycházení a ve svých výkonech. Proto je tato třetí část nejvyšší z těch, kteří jdou hodně ke svátosti.

5. Čtyři hlavní ctnosti podle vzoru Mariina. Jejich život a jejich výkony záleží ve čtyřech ctnostech. První ctnost je bezpečnost svědomí před všemi těžkými hříchy. Druhá je nadpřirozené umění a moudrost ve vcházení a vycházení, to jest v patření a ve skutcích. Třetí ctnost je opravdová pokora srdcem, vůlí a duchem, v mravech, ve slovech a ve skutcích. Čtvrtá je odumírání všemu vlastnímu, to jest, vlastní

vůli k svobodné vůli Boží, představám rozumu k nezkalené pravdě, která je Bůh sám; holá jednoduchost myšlení jest příbytkem Božím.

Nyní dejte pozor: Tyto čtyři věci byly životem naší milé Paní. Je vykonávala, když počala našeho Pána. Neboť byla čistá, neposkvrněná, panna a plná Boží milosti. Byla osvětlená a moudrá v otázkách a odpovídání andělovi, který ji zároveň poučil o celé pravdě; byla hluboce pokorná a to přitahovalo Syna Božího s nebe do našeho údolí. Pravila: »Tu jest služebnice našeho Pána. Jeho vůle je mou touhou, staň se mi podle tvého slova.«

Když to uslyšel Duch svatý,
ta slova tak lásku Boží dojala,
že v lůno Marie Syna Božího poslala,
skrze něhož nám všecku vinu odňala.

6. Spojení s Bohem v takovém životě skrze Marii a Ježíše. Nyní dejte pozor a učte se. Ačkoli byla Maria vyvolena nad všechny tvory za Matku Boží, královnu nebe a země, přece pro sebe zvolila býti služebnicí Boha a celého světa. Proto, když

počala našeho Pána, šla s velkým spěchem do hor, jako pokorná služebnice sloužit svaté Alžbětě, matce svatého Jana Křtitele po celou tu dobu, než se svatý Jan narodil.

Podobně také náš milý Pán Ježíš Kristus, její Syn, Bůh a člověk, když proměnil velebnou svátost a sebe dal svým učedníkům a také sám sebe přijal, opásal se plátnem, poklekl před svými učedníky, myl jim nohy, osušil plátnem a řekl: »Dal jsem vám příklad, abyste tak navzájem jeden druhému sloužili, jako jsem jednal já.«

Proto lidé, kteří jsou v řeholi, byt' měli sebevyšší nazírání na život a i kdyby každý den přijímali našeho Pána, když se jim uloží nějaká povinnost nebo jsou zvoleni za představené, musejí sloužit celku ve věcech, které jsou prospěšné celku a bez hříchu a mají to konat rádi a s láskou. Ačkoli pak ve svém vcházení a ve své modlitbě zakoušejí překážky a obrazy těch věcí, které jsou jim uloženy a které musejí obstarávat, a ač musejí pečlivě obstarávat zevnější záležitosti celku, k vůli tomu všemu nemají se vzdávat úřadu a jej opouštět, ani hledat ulehčení, nýbrž musejí býti až do smrti poslušní Boha a svého předsta-

veného a kláštera ve všech těch věcech, které jsou počestné a dobré a prospěšné celku. Musejí si však celou tu dobu udržet své vcházení k Bohu s láskou a oázní a uctivostí, a také své vycházení pohrdáním sebou a zapíráním sebe. Ať pak konají nebo trpí cokoli, v pravé pokoře to mají cenit za málo a za nic považovat. Vůči klášteru a vůči všem lidem mají být mírní, přívětiví, laskaví a ochotni šetrně pomoci každému v jeho potřebnosti v opravdovém pokoji.

Kdo zachovávají toto pravidlo, ať jsou představení nebo poddaní, mají přistupovat k svátosti, jak často chtějí, jako činili dříve. Neboť jsou více než před tím podobni životu našeho Pána Ježíše Krista a Písmu a největším svatým, mají pravý kořen opravdového nazírání a činnosti a všech ctností. Totéž míním o všech lidech, kteří jsou mimo řeholi a udržují si vcházení a jednotu v Bohu, a při tom vycházení, skutky lásky k svému bližnímu, kdykoli toho potřebuje.

Ti jsou ušlechtilější a vyšší a podobnější našemu Pánu než oni, kteří pěstují pouze vcházení bez vycházení skutky lásky, po-

držují-li si sami sebe v moci, a že bližní toho potřebují ve své potřebnosti.

Kdo však jen spojen býti, pouze
vzcházeti chce v duši,
nechce dbáti bližních, v nouzi jak sluší,
není vůbec spojen, nazíravý život ruší,
při všech svých výkonech je oklamán.

d. Čtvrtá skupina: věrní klášterníci a laici.

Zde následuje čtvrtá část lidí duchovních kteří mají přistupovat k svátosti. To jsou lidé, kteří bez přetvářky hledají čest Boží a svou blaženost, kteří horlivě zachovávají svou řeholi a všechny dobré zvyky, které slyšeli a našli napsané od jiných, kteří byli před nimi a řád zakládali, slovy a skutky, to jest, jak se mají chovat v kůru, kapitolu, v jídelně a na chodbách a v nemocnici, v mlčení, v mluvení, v postech, v bičování, ve zdraví a v nemoci, ustavičně podle řehole a v opravdové rozvážnosti podle schopnosti přirozenosti.

Zapírat veškerou vlastní vůli v pokorné poslušnosti, vždy něco dobrého konat ve

zdraví, v nemoci pak tichost a trpělivost a stále bojovat a přemáhat tělo a krev a světské věci: hleďte, to je pravidlo všech dobrých mnichů a mnišek. Když však něco zanedbají ve skutcích a v opominutí, v nepřesnosti, v přepínání nebo vynechávání, kdykoli svědomí vytýká, že je to hřích, musí se pokorně obžalovat a želet s lítostí před knězem, a podle jeho určení vykonat pokání a zcela důvěřovat Bohu. Potom mají jít ke svátosti, důvěřující v milost Boží, kolikrát řehole stanoví nebo určuje dobrý zvyk.

Jiní duchovní lidé, kteří žijí správně mimo řády, podrobeni Bohu a svaté Církvi a svým vrchnostem, zachovávajíce posty a svátky a všechna zařízení dobrých křesťanských lidí podle svých sil a rozvážně: ti mají jít ke svátosti podle rady svého kněze, jak bývá obyčejem tam, kde přebývají.

e. Pátá skupina. Duchovně nepěstovaní.

Potom následuje část přistupujících k svátosti. To jsou přepečliví lidé, kteří sobě se líbí, myslíce, že jsou spravedliví a svatí,

hlubocí a moudří v jednání a opomíjení, nad jiné lidi. Ti nejsou osvíceni od Boha a proto sebe a své skutky považují za veliké. Mají nejčastěji nápadné způsoby, neboť se chtějí zdát svatými a býti považováni za svaté. Chtějí mít vždycky přednost před druhými lidmi ve zpovídání a v přijímání svátosti. Když pak je někdo předčí, stěžují si a rmoutí se, neboť se domnívají, že se jim děje bezpráví, když někdo nad ně vyniká, protože oni jsou urážliví a citliví, a chtějí chválení, nikoli ponižování a odmítání; rádi slyší, že jsou svatí, když jsou chváleni, rádi mají hovnění přirozenosti. V žádné věci nechtějí býti řízeni, káráni nebo poučováni, nýbrž oni sami chtějí řídit, poučovat a kárat každého, kdo se k nim přiblíží. Ačkoli pak v kostele se zaměstnávají četbou, modlitbou, klekáním a krásnými způsoby, když přijdou domů, jsou zlí, hrubí, reptají a sváří se a těžko je býti jejich služebníkem, a vůbec býti s nimi. A přece opovážlivě a směle chodí často k svátosti, neboť vše, co konají, zdá se jim správné a dobře vykonané, nebo malá křehkost, nebo vina lidí, kteří jsou s nimi.

Proto, ačkoli tito lidé sobě se líbí, přece jsou pyšného ducha. Nemohou poznat chyb, které vycházejí z tohoto kořene, neboť se jim zdá, že je vše správné a ve všech věcech vždycky že jsou v právu. A i kdyby mohli všichni tito být omluveni od smrtelného hříchu pro nevědomost a mnohé zpovědi, které konají, jejich život přece je velmi povážlivý. Ve zpovědi musejí být varování a kárání a trestání za svou pýchu, a otevřeně se jim musí říci: Doufajíce v milost našeho Pána, dovolujeme vám s bázní velebnou svátost na veliké svátky, abyste jí nebyli zbaveni a nepozbyli trpělivosti. Ale, stanete-li se tichými a pokornými, můžete Krista vždycky požívat a v něm žít a růst a prospívat ve všech ctnostech.

f. Šestá skupina: Obyčejní
křesťané.

Šestá skupina lidí, kteří mohou přijímat velebnou svátost, jsou obecně všichni ti, kteří tak milují našeho Pána a svou vlastní blaženost, že nikdy nechtějí učinit smrtelný hřích dobrovolně, vědomě a s rozvahou; prostřenictvím bázně a lásky kBohu

a k sobě chtějí zachovávat přikázání jeho a svaté Církve ve skutcích a v opomíjení a ve všech věcech, které se právem jako nezbytné vyžadují. Jednou pak za rok, totiž o velikonocích, chtějí vyznat s lítostí své hříchy svému knězi, malé i veliké, bez přetvářky, tak jak je učinili, tím způsobem, jak jsou vinni a dovedou se vyznat. Potom chtějí přijmout velebnou svátost podle pravidel a zvyků dobrého křesťanského lidu. Rádi chtějí býti vždy poslušní a činit pokání za své hříchy, jak určí jejich kněz podle způsobu a povahy jejich hříchů.

Kdo tak žijí, to jest obecná cesta do nebe, které se všichni křesťanští lidé nezbytně musejí držet, aby byli spaseni, ačkoli s těžkým pokáním a s dlouhým očištěním.

g. Sedmá skupina: Nehodní,
dokud se neobrátí.

Zde následuje sedmá část, všichni ti lidé, které Bůh odmítá a neuznává. Těm pak se nemá dávat svátost, ani za života, ani při smrti, jestliže se kajícně neobrátí.

1. Nevěřící a odpadlí křesťané.

První jsou pohané a nevěřící národy; druzí jsou špatní křesťané, kteří se Kristu rouhají a jím povrhují a nevšímají si jeho velebné svátosti. Nebo ti, kteří nevěří, že Kristus je s tělem a s krví ve velebné svátosti oltářní přítomen. Ti všichni jsou zavrženi. Ale nápady a pokušení bez souhlasu vůle zůstávají i při milosti. Proto je třeba bojovat a překonávat ve víře, neboť tak se zasluhuje odměna a ne zavržení. Ale více svaté a snažší a lepší je prostě přijímat nadpřirozenou vírou bez nesnází a bojů.

2. Sekta pantheistickokvietistická. Jiné, špatné, ďábelské lidi nalézáme, kteří tvrdí, že jsou sám Kristus, nebo že jsou Bůh, že jejich ruka učinila nebe a zemi, že na jejich ruku závisí nebe a země a všechny věci, že jsou povzneseni nad všechny svátosti svaté Církve, že jich nepotřebují, ani je nechtějí. Pohrdají zařízením a úkony svaté Církve a vším, co svatí napsali na pergamen, nechtějí s tím nic mít. Ale za svaté a veliké považují svou nemoudrou a špatnou sektu a zvířecké obyčeje, které sami vymyslili. Vypudili ze sebe bázeň

a lásku božskou, chtějí býti prosti rozeznávání dobra a zla. Sami v sobě shledávají nekonečné bytí, pročez ve své pošetlosti myslí, že v poslední den všecka rozumová stvoření, dobří i zlí, andělé i ďábli, stanou se jednou nekonečnou bytostí, a praví, že tato bytost je Bůh, blažené přirozenosti, bez poznání a bez vůle.

3. Pravda proti těmto odpadlíkům.

Všimněte si a uvažte, že toto je nejpodlejší a nejšpatnější domněnka, jaká byla slýchána od počátku světa. A přece v ní a jí podobných jsou klamáni mnozí lidé, kteří se zdají duchovní a jsou špatnější než ďábel. Neboť jejich nevěře odporují pohané i židé, příroda, zákon a rozum, vše v Písmě o dobrých a zlých, o andělech a ďáblech, slova a činy Boží.

Všem nám společná víra totiž učí, že Bůh je trojice v jednotě a jedno v trojici, jehož přirozenost je poznávání a milování sebe, a požívání sebe v sobě samém; toto trojí pak je nezměnitelné a věčné, bez začátku a bez konce. On sám v sobě je řád a moudrost a zrcadlo všeho stvoření. Dle svého

vzoru udělal všechny věci v řádu, ve vymezení, v míře a váze a tak on jest ve všech věcech a všechny věci v něm.

Ale život, který máme v Bohu, ten jest jedno s Bohem a blažený od přirozenosti. Ale máme jako andělé i jiný život, který Bůh stvořil z ničeho a který má zůstat věčně. Ten život nemůže býti blažený od přirozenosti, ale může se jím státi prostřednictvím milosti Boží. Obdržíme-li tedy milost, víru, naději, poznání a lásku, konáme-li ctnosti, které se Bohu líbí, tak jsme povzneseni nad sebe as Bohem sjednoceni; ale žádný tvor nemůže se stát Bohem.

Podobně také andělé v nebi nebyli stvořeni v blaženosti od přirozenosti, nýbrž dosáhli toho z milosti Boží. Ti, kteří se k němu obrátili s poznáním a s láskou, ti se stali blaženými, utvrzenými a s Bohem sjednocenými ve věčném požívání; přece však se nestali Bohem, ani se jím kdy mohli stát. Ale všichni byli postaveni před tvář našeho Pána a každý jinak podle odlišnosti svého stavu a řádu, jaký obdrželi od Boha v přirozenosti, v milosti a slávě a podle vlastních zásluh. Tak pak zůstanou věčně a my s nimi všemi, poznávající a milující, děkující

a chválíce, a nad to vše požívající Boha podle svého stavu a svého řádu spolu s anděly, jak kdo je hoden a zde ctnostmi si zasloužil. Pročež praví náš Pán, že andělé naši neustále vidí tvář Otce, jenž je v nebesích.

Podobně jako dobří andělé se obrátili a jsou blaženi, tak nesprávní andělé se v pýše odvrátili od Boha k sobě samým, zaujati svou krásou, kterou dal Bůh jejich přirozenosti, a pohrdli milostí a obrácením k Bohu; proto byli ihned zavrženi a spadli s nebe do temnoty zlořečení, kde musejí věčně zůstat.

4. Další popis a odsouzení této sekty. Ale horší než sám ďábel jsou pokrytečtí nevěřící lidé, kteří pohrdli Bohem a jeho milostí, svatou Církví a všemi jejími svátostmi, svatým Písmem a všemi ctnostmi a tvrdí, že žijí v neomezenosti nad všechno omezení, takže jsou volni jako kdyby vůbec nebyli, že nepotřebují ani poznání, ani lásky, ani chtění, ani toužení, ani žádných ctnostných úkonů, takže jsou od všeho volni. Poněvadž chtějí hřešit a hovět své nečisté špatnosti bez výčitek svědomí, tvrdí dále, že v poslední den soudný budou všichni jedno, andělé i ďáblové, lidé dobří

i zlí; praví, že budou jedna jednoduchá podstata božství, v níž budou všichni jedna bytnostná blaženost, bez poznávání a milování Boha; praví, že potom bude Bůh bez chtění, bez poznávání, jak sebe, tak tvorů.

Hledte, to je největší zneužívání a nejšpatnější a nejškodlivější nevěra, o jaké bylo kdy slýcháno.

Těmto se nemá dávatí velebná svátost ani za života, ani při smrti, ani se nemají pohrbívat s křesťanskými lidmi, nýbrž právem mají být spáleni na kůlu; neboť jsou od Boha zavrženi a patří do pekelné propasti dále než všichni ďáblové a hluboko pod nimi.

5. Jiní nekající hříšníci. Dále musíte vědět: Všichni, kdo žijí ve smrtelných hříších a následují světa ve zvířeckém životě bez bázně a lásky a uctivosti k Bohu, neposlušní Boha, svaté Církve a křesťanského zákona, ti nesmí přistupovat ke svátosti, jakož ani pyšni a utlačující svého bližního.

Chtiví, drzí, bez slitování,
hněviví, závistiví, krutí, zločinní,
klnou, přísahají, sváří se,

lichvaří, skupují a ničemu se nevyhnou,
úskoční a sprostí, podvodní, špatně radící,
lstiví a nevěrní ve všech svých činech,
těžkopádní, líní, neschopní nějaké ctnosti,
ve hříších pilní a rychlí a vřelí,
nestřídmi, žraví jako prase,
ráno i večer opilí,
není divu, že jsou podlí,
jedí, pijí, jejich břicho jest jejich bůh.
Proto jsou hříčkou ďáblovou.
Chtějí naplniti celý svůj sud
pokrmy, nápoji, vše bez míry.

Z toho vzejde sotva co lepšího,
neboť z toho pochází nečistý život,
hovění žádostem tělesných chtíčů
ve slovech, ve skutcích, v celém jednání.
To jsou dobré sudy pro ďábla,
neboť jsou hříchů otroci,
právem je ďábel jejich pánem.

Pozorujte špatný konec všech,
vypadli z Boží milosti.
Těm se nesmí dávat svátost,
neboť všecek jejich život je hříšný.
Leda by se obrátili
a hledali milost našeho Pána.
Milost Boží je všem připravena,
kteří chtějí napravit, co se Bohu nelíbí.

Proto, když se hříšník obrátí a své nepravosti s lítostí vyzná před knězem a chce činit pokání, pak jej Bůh přijal a kněz se nad ním zaraduje a andělé se svatými, a dá jemu velebnou svátost v kteroukoli roční dobu. Ale těm, kteří zůstávají ve své špatnosti bez sebepoznání, bez obrácení a bez lítosti, nemá dát velebnou svátost ani za života, ani v umírání, ani se nemají pohřbívát s křesťanskými lidmi. Neboť dokud člověk zůstává zlovolným a bez lítosti nad svými hříchy, nemůže jej rozhřešit ani papež, ani všichni žijící kněží; když pak takto umírá, musí mu býti odepřeno.

6. Dobrácké, slabé, snadno polepšitelné povahy. Potom shledáváme takové lidi, kteří mají dobrou soustavu a dobrou povahu: Jsou radostného srdce a milosrdní; horkokrevní, snadno vzrušeni, snadno pohybliví k dobru i ke zlu podle toho, jaká je společnost, ve které žijí. Ti padnou často do všelijakých těžkých hříchů. Ale když vidí nebo slyší něco dobrého od dobrých lidí, snadno jsou jati úzkostí a bázní nad svými hříchy, s lítostí se pak obracejí k pokání. Jiní takoví přijdou k sebepoznání prostřednictvím nemoci nebo

strachu ze smrti; nebo jiní takoví v příhodných dobách, jako v postní, prostřednictvím kázání nebo jiných kajících úkonů, které jsou konány společně ve svaté Církvi, takže jsou v nitru jati lítostí a vyznávají svou nepravost a pracují s milostí a s lítostí vyznávají své hříchy, snaží se zadostučinit Bohu a svaté Církvi a všem lidem podle své možnosti.

Tak se sjednotí s Boží vůlí a mohou přistoupit k svátosti, důvěřující v milost Boží. I když často padnou, přece snáze jsou pohnuti a schopnější povstat, než jiní lidé, kteří jsou tvrdé a špatné povahy. Zůstanou-li pevní, prospívají také více ve ctnostech než někteří jiní lidé, kteří jsou špatné povahy a bez milosti.

7. Odvaha k velikonoční zpovědi. Dále všichni lidé, kteří v postní době podle chvalného zvyku upřímně konají svou zpověď se srdečnou lítostí a od svého kněze přijmou pokání a chtějí žít podle vůle Boží ve skutečích a opomíjení, ve spravedlivé lásce k Bohu a také k svému bližnímu, tito všichni mají ve velikonoční době přijímat našeho Pána s jeho milostí podle rady svého kněze v pravé pokoře duše i těla.

h. Všichni lidé dobré vůle
v nebezpečích světa. Co je dobrá
vůle a její chvála.

Nyní vězte o lidech, kteří žijí ve světě v každém stavu, který je shodný s Bohem a se svatou Církví. Jsou tak dobré vůle, že vytrvají s pomocí Boží a varují se těžkých hříchů, ať v manželství nebo bez něho, nadřízení nebo podřízení, kupující nebo prodávající v jakémkoli způsobu záležitostí, v práci nebo ve spravedlivém obchodování, jsou pevně odhodláni nikoho neobelhávat ani neklamati, nikomu nebrat a nezadržovat co jeho jest, nýbrž pravdivě a spravedlivě ve všech věcech chtějí a žádají si žít podle přikázání Božího; nikoho nenávidí, nikomu nezávidí, nepřejí zlo, nýbrž jsou shovívaví a milosrdní ke každému, kdo jich potřebuje; rádi jsou na mši svaté a na kázání, mají bázeň a uctivost a lásku k Bohu a ke všem dobrým lidem; pokorně s lítostí vyznávají knězi své křehkosti a jsou poslušní v pokání a ve všech dobrých věcech; hleďte, tito lidé, zabaveni a přetížení zevnějšími věcmi, aby získali živobytí pro sebe a pro své příslušníky nebo pro chudé podporu, ti mají bez

obavy podle libosti přijímat velebnou svátost o velikých svátcích, důvěřující v milost Boží. Neboť i když člověk upadne do všedních hříchů, přece je podle svých sil dobré vůle a spravedlivý ve všech věcech.

Nyní vážně pozorujte, kdo jsou lidé dobré vůle a shodní s Boží vůlí ve skutcích a opomíjení a v utrpení. Dobrota vůle se rodí z Ducha svatého a jest jím působena. Proto je vůle povolným nástrojem, kterým Bůh koná, co chce. Dobrota vůle člověka je vlitá láska Boží, jíž spolupracujeme s Bohem a se všemi ctnostmi. Dobrota naší vůle je milost Boží a náš nadpřirozený život, jímž bojujeme a přemáháme všechny hříchy. Dobrá vůle spojena s milostí Boží činí nás svobodnými, pozdvihuje nás nad nás samé a sjednocuje s Bohem v nazíravém životě. Dobrá vůle ve svém vcházení k Bohu jest korunována věčnou láskou; ve svém vycházení ovládá své dobré skutky na venek. Ona je říší, ve které Bůh vládne svou milostí; v ní žije láska, milování našeho Pána. Mimo sebe je blažena a s Bohem sjednocena. Skrze ni odumíráme hříchům a nabýváme ctnostného života. V ní máme pokoj a mír ve všech věcech.

Dokud pak zde žijeme, můžeme našeho Pána přijímat kolikrátkoli chceme, buď ve svátosti nebo skrze lásku ve svém duchu.

IV. TĚTETÍ STAV

SPOLUŽITÍ S BOŽÍM ŽIVOTEM

Také jsou takoví lidé, kteří bez jakýchkoli ctnostných cviků pocítují a shledávají v sobě žijící život, v němž zároveň je spojeno stvořené a nestvořené, Bůh a člověk.

A. Přesné nadpřirozené vysvětlení tohoto spolužití.

a) Přirozené spojení a podobnost života stvořeného a nestvořeného jako příležitost ke kvietistickému bludu.

Vězte, že máme věčný život ve svém vzoru, v Moudrosti Boží. Život zůstává stále v Otci, skrze Syna vychází a vrací se do téže přirozenosti skrze Ducha svatého. A tak žijeme věčně ve svém vzoru svaté Trojice a otcovské jednoty. Odtud máme stvořený život, plynoucí z téže Moudrosti Boží, kdež poznává Bůh svou moc, svou moudrost a své božství, a to jest jako obraz, skrze který žije v nás. Z jeho obrazu má náš život tři vlastnosti, kterými jsme podobni jeho obrazu, který jsme dostali. Neboť náš život je zároveň jsoucí, vidoucí a klonící se k původu svého stvoření. Pročež žijeme z Boha a k Bohu, Bůh v nás a my v něm. To pak je žijící život, který je v nás všech bytostně a z pouhé přirozenosti. Neboť on jest nad nadějí a víru, nad milost a nad všechny ctnostné výkony. Proto jeho bytnost, jeho žití a jeho činnost, vše jest jedno. Tento život je skrytý v Bohu a v podstatě naší duše.

Poněvadž pak je v nás všech od přirozenosti, mohou jej někteří lidé pochopit bez milosti a bez víry nebo nějakých ctnostných výkonů. To jsou lidé, kteří se osvobodili od smyslových obrazů k usebranosti do čiré jednoduchosti své bytnosti. Potom

se jim zdá, že jsou svatí a blažení; takoví se domnívají, že jsou Bůh, nepovažují žádnou věc za dobrou nebo špatnou, jestliže se dovedou zbavit obrazů a dovedou nalézt a uchopiti svou vlastní bytnost v čirém vyprázdnění. To jsou lživí a nevěřící lidé, o kterých jsem již mluvil při sedmé části, jimž se nesmí dávat velebná svátost. Neboť se ve všem klamou a jsou zlořečení od Boha a od svaté Církve.

b. Nutné myšlenky o našem ideálním životě v Bohu, a jaký je rozdíl mezi nestvořeným a stvořeným životem.

Nyní pozdvihněte své oči nad rozum a nad všechny ctnostné výkony a s milujícím duchem, upřeným zrakem pozorujte »žijící život«, který je příčinou a původem všeho života s veškerou svatostí.

Jeví se jako slavná propast bohatství Boha a jako živý pramen, kde se cítíme sjednoceni s Bohem, vtékající do všech našich mohutností milostí a rozmanitými dary, každému jinak, jak potřebuje a jest hoden. V prameni našeho života jsme vši-

chni s Bohem sjednoceni, ale v proudech jeho milosti jsme rozděleni a dostáváme každý, co jemu náleží. Zůstáváme však mezi sebou spojeni láskou a lidskou přirozeností a nad to vše v žijícím životě, jímž jsme všichni sjednoceni s Bohem.

Sjednocení, které máme s Bohem, jest nad rozum a nad smysl; skrze ně máme jednoduchý a jeden život s Bohem. Tento život nemůže nikdo vidět, ani nalézt, ani uchopit, leč prostřednictvím lásky a milosti Boží, odumřením sobě k žijícímu životu a křtem v prameni a znovuzrozením do božské svobody z ducha Božího a stálým usebráním a sjednocením s Bohem v žijícím životě a stálým obnovováním sebe z bohatství a plnosti jeho lásky a vydáváním všech ctností. Hleďte, to jest věčný nebeský život, zrozený z Ducha svatého a stále se obnovující v lásce mezi námi a Bohem, neboť dílo Boží ve vyprázdněné naší duši je věčné a my všichni máme věčný život se Synem z Otce, a tentýž život plyne a rodí se z Otce se Synem, a tento život poznává věčně Otec a Syn a miluje Duch svatý. Tak máme žijící život, který je věčně před veškerým stvořením.

Podle tohoto života nás Bůh stvořil, ne však z tohoto života ze své podstaty, nýbrž z ničeho a náš stvořený život souvisí jako s věčnou příčinou s jeho věčným životem, který máme v Bohu a který jest mu vlastní od přirozenosti. Proto je náš stvořený život bezprostředně jeden život s oním životem, který máme v Bohu. Věčný pak život, který máme v Bohu, jest bezprostředně jeden s Bohem. Neboť on je živý vzor všeho, co učinil, je také počátkem a příčinou všech stvoření, jediným pohledem poznává sebe a všechny věci. Všecko, co odděleně poznává v zrcadle své moudrosti, obrazy, řády, tvary, pojmy, to vše je pravda a život, život pak jest on sám, neboť v něm není nic než jeho vlastní přirozenost. Ale všechny věci jsou v něm bez sebe jako ve své vlastní příčině. Proto praví svatý Jan: »Všecko, co bylo učiněno, bylo v něm život.« Život jest on sám. Nad svou stvořenost máme všichni věčný život v Bohu jako v naší živé příčině, která nás učinila a stvořila z ničeho. Než my nejsme Bůh, ani jsme sami sebe neučinili. Také naše přirozenost nevyplývala z Boha, nýbrž poněvadž nás Bůh věčně znal a chtěl sám v sobě, proto

nás učinil, nikoli ze své přirozenosti, nikoli z nezbytnosti, nýbrž ze své svobodné vůle. On zná všechny věci a vše, co chce, může také učinit na nebi i na zemi.

c. Povznesení k nestvořenému
životu skrze milost patření
na Boha.

On je v nás jako světlo a pravda. Zjevuje se v tom nejvyšším v naší stvořené bytosti a pozdvihuje naše myšlení k čistotě a naše snahy k božské svobodě a naše rozumění k čirosti bezobrazé. Osvěcuje nás věčnou moudrostí a učí nás vidět a pozorovat své bezedné bohatství. Z toho je život bez námahy v prameni veškeré milostivosti, cítění a prožívání věčné blaženosti dokonale nasycující bez omrzení.

Překonejme v stálosti
vše, co s časem zahyne,
tak v lásce nabudeme čisté radosti,
tak věčný život nás nemine.

B. Zrcadlení, vloha duše jako základ k povolání a zvaní k tomuto spoluzítí a jako cesta k jeho uskutečnění.

a. Živé zrcadlo duše.

Na počátku světa, když Bůh chtěl učinit prvního člověka naší přirozenosti, pravil v Trojici osob: »Učiňme člověka k obrazu svému a k podobě své.« Bůh je duch, jeho mluvení jest jeho poznávání, jeho jednání jest jeho vůle; může všechno, co chce a všechny jeho skutky jsou z lásky a dobře uspořádané. Stvořil duši každého člověka jako živé zrcadlo, do kterého vtiskl obraz své přirozenosti a žije zobrazen v nás a my v něm. Neboť náš stvořený život jest bezprostředně jedno s tímto obrazem a s tímto životem, který máme věčně v Bohu. Život pak, který máme v Bohu, je bezprostředně jedno s Bohem. Neboť žije v Otci se Synem nenarozeným a rodí se z Otce se Synem a plyne z obou s Duchem svatým. Tak žijeme věčně v Bohu a Bůh v nás. Neboť naše stvořené bytí žije v našem věčném obrazu, který máme v Synu Božím. Náš věčný život pak jest jedno s Moudrostí Boha a žije v naší stvořené bytosti.

b. Povolání, zvaní a žádoucí
zodpovědění.

Proto věčné rození Syna a vyplývání Du-
cha svatého obnovuje se bez ustání ve vy-
prázdněnosti naší duše. Neboť Bůh nás
věčně znal a miloval, povolal a vyvolil.
Jestliže my jej vzájemně chceme znát, mi-
lovat a vyvolit, jsme svatí, blažení a věč-
ně vyvolení. Náš nebeský Otec pak nám
v nejvyšším naší duše ukáže svou božskou
jasnost, neboť jsme jeho říše a on v nás
přebývá a vládne. Podobně jako slunce
svými paprsky s oblohy celý svět proniká,
osvětčuje a činí plodným, tak také jasnost
Boha, který vládne v tom nejvyšším naší
mysli. Dává do všech našich schopností jas-
ně zářivé paprsky, což jsou božské dary
umění, moudrosti, jasného rozumění roz-
umného poznávání a pováživost ve všech
ctnostech. To jest ozdoba říše Boží v naší
duši. Láska pak bez míry, která je Bůh
sám, vládne v čistotě našeho ducha jako
záře planoucího uhlí. Vydává jasné, žhavé
jiskry, které plamennou láskou pohnou a
roznítí k ohnivě lásce srdce a smysl, vůli
a touhu a všechny schopnosti duše dobou-

ře, naléhání, netrpělivosti lásky bezmezné. Hledte, to jsou zbraně, kterými musíme bojovat proti strašné, nesmírné lásce Boží, která chce každého milujícího ducha rozta-
vit a pohltit v sobě.

Mimo to nás vyzbrojuje svými dary, osvěcuje náš rozum, poroučí nám a radí a učí nás, jak se bránit a bojovat a hájit proti němu právo na lásku, jak dlouho dovedeme. K tomu nám dává sílu, dovednost a moudrost, stáhne všechny naše smyslové síly do vnitřního pocítování, působí v našem srdci lásku, touhu a prožívání; dává naší duši nazírání a patření; dává nám zbožnost a působí, že jako ohnivé plameny se neseme do výše; dává našemu rozumu poznání a chuť věčné moudrosti; uvádí v pohyb milující sílu, působí, že duch člověka hoří a rozplývá se v uctivosti před jeho tváří.

c. Zrcadlo proti zrcadlu, čili uskutečnění.

Hledte, zde musí náš rozum ustoupit i každý zvláštní skutek, neboť naše mohutnosti v lásce stanou se jednoduchými, umlk-

nou a skloní se před tváří Otcovou. Neboť Otcovo zjevení pozdvihne náš rozum do bezobrazé čirosti, ve které je duše jednoduchá, neposkvrněná a čistá a zbavená všech věcí. V této ryzí vyprázdněnosti ukazuje Otec svou božskou jasnost. K této jasnosti nedojde rozum ani smysl ani paměť ani oddělování, to vše musí zůstat dole. Neboť nesmírná jasnost oslepí zrak rozumu, takže musí ustoupit nepochopitelnému světlu. Avšak jednoduchý zrak nad rozumem na dně rozumění, ten je stále otevřen a čistým pohledem vidí a hledí na světlo týmž světlem. Tak jest oko proti oku, zrcadlo proti zrcadlu, obraz proti obrazu.

d. Toto uskutečnění není ztotožnění s Bohem a nemůže nastati bez jeho pomoci a bez naší přípravné spolupráce.

Tímto trojím jsme podobni Bohu a s ním sjednoceni, neboť vidění naším jednoduchým pohledem je živé zrcadlo, které Bůh učinil k svému obrazu a do něhož vtiskl svůj obraz. Jeho obraz jest jeho božská jasnost, jím přehojně naplnil zrcadlo naší du-

še, takže tam není místo pro žádnou jinou jasnost, ani pro jiný obraz. Ale tato jasnost nestojí mezi námi a Bohem, neboť ona je totéž, co my vidíme, a také světlem, kterým vidíme, nikoli však naše oko, které vidí. Neboť, ač obraz Boha jest bezprostředně v zrcadle naší duše a s ním sjednocen, přece obraz není zrcadlo, neboť Bůh se nestane tvorem. Ale sjednocení obrazu se zrcadlem je tak veliké, tak ušlechtilé, že se duše nazývá obrazem Božím. Nad to týž obraz Boží, který jsme přijali a který nosíme ve své duši, je Syn Boží, věčné zrcadlo, Moudrost Boží, ve které všichni žijeme a jsme věčně zobrazení. Přece však nejsme moudrost Boží, neboť tak bychom se byli sami učinili, což jest nemožnost a nevěra. Vše totiž, co jsme a co máme, od Boha máme a ne sami od sebe.

Ačkoli pak ušlechtilost naší duše je veliká, je skryta hříšníkovi a také mnohým dobrým lidem; neboť vše, co můžeme poznat přirozeným světlem, jest nedokonalé, bez chuti a bez požitku. Boha totiž nemůžeme vidět, ani nalézt jeho říši ve své duši bez jeho pomoci a bez jeho milosti a bez svého opravdového cvičení v jeho lásce.

C. Bezprostřední kladné a záporné podmínky tohoto spolužití.

a. Mystické odumření stvořeným věcem jako podmínka božské proměny.

Bůh ukáže sebe, komu chce, ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, jenž jest ochotným jeho obrazem. To pak jsou ti, kteří se odřeknou sebe samých a následují jeho milosti ve skutcích a v opomíjení, ve všech ctnostech, a prostřednictvím víry, naděje a lásky jsou pozdviženi nad všechny své výkony k čistému pohledu duše, který se děje jednoduchým zrakem, vždycky otevřeným na dně našeho rozumu, nad rozum. Zde se jim zjeví věčná pravda, která naplní náš čistý zrak, to jest jednoduchý pohled naší duše, jehož podstata, jehož život, jehož činy jsou patření, vzlety a běh, který přesahuje vždy naše stvořené bytí, bez ohlížení, bez vracení se. Blažené vidoucí oči, kterým Bůh ukázal své království a svou slávu, což jest on sám. Neboť náš nebeský Otec žije v říši naší duše jako sám v sobě. Tam nad naše pochopení dává nám svou nepochopitelnou jasnost na dno

našeho rozumění. Otec se Synem vlévají do nás svou bezednou lásku nad naši vůli a nad naše výkony. Naše vůle ve svém nejhlubším chtění Boha jest ohnivá jiskra, životnost duše. Tam rodí Otec svého Syna a odtud jich obou bezedná láska.

Nemůžeme však pochopit dílo Boží, naše pojmy ho neobsáhnou, neboť všechny naše mohutnosti se svými zákony musejí ustoupit a podlehnout božskému přetvořování. Jím jsme zpracováni a zduchovňováni duchem našeho Pána, jím se stáváme syny Božími z milosti, ne z přirozenosti, jimi stáváme se jednoduchými. Neboť všechny naše mohutnosti jsou slabé ve všech svých výkonech a zhroutí se a rozplynou se před tváří věčné lásky Brží. Pročež to bylo nazváno »život zničený v lásce«.

b. Spojení v jednotu, nikoli ztotožnění, ani u duše Kristovy.

Nyní povznete ducha a dobře chápejte; neboť zde pozbývá člověk všech svých schopností a jejich výkonů a přichází do stavu svého vyprázdnění a do svého jednoduchého způsobu a do čistoty ducha.

Stav našeho vyprázdnění je zbavení všech obrazů. Náš jednoduchý způsob je naše nazírání věčné pravdy. Čistota ducha pak je sjednocení s duchem v Bohu.

Živoucí sjednocenost s Bohem, kterou pocítujeme, je činorodá a stále se obnovuje mezi námi a Bohem. Když se navzájem políbíme a na sebe působíme, pocítujeme rozdílnost, která nám nedovoluje utkvíti na sobě, neboť, ač jsme nad rozumem, nejsme bez rozumu. Proto pocítujeme, že ovlivňujeme a jsme ovlivňováni, milujeme a jsme milováni, neustále se obnovujeme a vracíme se k sobě, odcházíme a přicházíme jako nebeské blesky. Neboť, když v lásce zápasíme a bojujeme, plaveme proti proudu, nemůžeme při tom zrušit ani překonat svou stvořenost. Proto jeho vliv a naše hluboké vnitřní usilování je poslední pojítka mezi námi a Bohem, kterým se s ním spojujeme ve vzájemném citu lásky. Živý pramen Ducha svatého, jenž nás s Bohem spojuje, má totiž tak mocný tok, to jest vliv Boží, jenž jest tak silný a tak prudký, že nemůžeme proniknout do propasti jeho bezedné lásky. Tak zůstáváme stále stát nad rozumem v sobě, bez obrazů patříce na

nepochopitelné bohatství a k němu usilujeme. To jsou tři vlastnosti přirozenosti duše, její život a její činnost, jimiž je Bohu podobna v jeho nejvyšší ušlechtilosti. Tak odpovídá věčná Trojice Boží, tak je přirozenost duše prázdná a bez obrazů, majetek Otcův, jeho chrám a jeho říše. On rodí svého Syna, to jest svou jasnost, před jejíma otevřenými a upřenými očima, vylévá svého Ducha, to jest svou lásku, do nejhlubšího usilování ducha, kterým stále bojujeme o věčnost.

Ve svých skutcích zůstáváme stále podobni jeho čistotě ducha, neboť pocítujeme, že vzhlížíme a cílíme k něčemu jinému než k sobě. Ale v jeho skutcích jsme hýbáni jeho duchem a podléháme přetvoření jeho jasností a jeho láskou. Pročť jsme nad podobnost, syny Božími z milosti. Když pak v sobě pocítujeme, že pracujeme a bojujeme o něho a že stojíme pod vlivem jeho práce, to poznáváme v jeho světle a v jeho duchu okoušíme a prožíváme jeho lásku.

V tomto sjednocení jsme jeden duch, jeden život s ním. Ale vždycky zůstáváme tvory, neboť, ač jsme přetvořeni v jeho

světlem a předuchovněním v jeho lase, víme a cítíme, že jsme odlišní od něho. Proto musíme stále naň hledět a k němu směřovat a toto dílo musí nám zůstat věčně. Neboť svou stvořenost nemůžeme opustit ani překonat, musíme na věky zůstat odlišnými od Boha. Neboť, ač Syn Boží přijal naši přirozenost a stal se člověkem, neučinil nás sobě rovnými. Mnoho lidí totiž žije v hříších a bez blaženosti a bude zavrženo.

On však stvořil z ničeho duši a k tomu tělo z čisté krve Panny Marie a tuto duši s tělem přijal a spojil se sebou, takže je Syn Boží a Mariin, Bůh a člověk v jedné osobě. Jako pak duše a tělo tvoří jednoho člověka, tak Boží Syn a Mariin syn Ježíš jest jeden živý Kristus, Pán a Bůh říše nebeské i říše pozemské, neboť jeho duše je jedno s Moudrostí Boží. A přece jeho duše není Bůh, ani Boží přirozenost, poněvadž Boží přirozenost se nemůže státi tvorem. Ale tyto dvě přirozenosti, nesmíšené v jedné božské osobě, to jest Ježíš Kristus, náš milý Pán.

On jediný je s Bohem nad všechny tvořící jeden všemohoucí kníže na nebi i na zemi a nikdo se mu nemůže rovnat. Neboť

jeho člověčenství bylo naplněno všemi dary Božími a milostí veškeré svatosti. Co od počátku světa obdrželi všichni svatí, nebo co by mohli za věčnost obdržet, to je rozděleno na podíly podle Boží vůle; ale člověčenství našeho Pána samo dostalo nerozdělenou plnost všech darů, kterými Bůh naplnil nebo mohl naplnit všechny tvory. On jediný je příčinou toho dobra, které od Boha máme, nebo bychom mohli obdržet.

c. Pokračování: O přirozenosti, životě a úkolu Bohočlověka, proti oněm, kteří se považují za Krista.

Milost Pána našeho Ježíše Krista kéž nás osvítí ve veškeré pravdě, které potřebujeme.

Hned na počátku, když byla jeho duše stvořena a spojena s Moudrostí Boží, byl jeho rozum tak jasný, jeho poznávání tak osvětlené, že jeho duše poznávala podrobně všechny tvory, kteří kdy byli stvořeni nebo budou. Jeho člověčenství přijímalo shůry od jeho nebeského Otce sílu a moc, aby mohlo všechny věci na nebi i na zemi podle libosti dávat a brát, usmrтит nebo učinit

živými, činiti tolik divů a zázraků, kolik by chtěl, odpustit hříchy a dát milost a věčný život. Neboť vše, co Bůh učinil, bylo podrobena jeho člověčenství podle jeho libovůle. Duch svatý spočíval v jeho duši a v jeho lidské přirozenosti se všemi svými dary a učinil jej bohatým, laskavým a štědrým ke všem, kteří ho potřebovali nebo po něm toužili. Byl pokorný, trpělivý, vlídný a milosrdný, plný milosti a plný věrnosti, poslušný, odevzdané vůle a nevinný. Vydal pak sám sebe potupám a odsouzení pod všechny lidi. On sklonil svá kolena a klaněl se svému Bohu a Otci. Potom se vydal na smrt, abychom se my stali blaženými a s ním věčně žili. On je naše pravidlo a naše zrcadlo, podle kterého máme žít. Jeho člověčenství je svítlna Boží jasnosti, která osvětila nebe a zemi a bude věčně osvěcovat. Jeho požehnané jméno Ježíš bylo věčně předvěděno, povoláno a vyvoleno; od anděla bylo zvěstováno Panně Marii, jeho Matce, že bude Syn Boží a její syn, Bůh a člověk v jedné osobě. Tak byl nám dán a žil pro nás, sloužil a učil, svou smrtí nás vykoupil a osvobodil a smyl naše hříchy svou krví Potom vystoupil nad vše-

chna nebesa a nad všechny kůry andělské a korunován sedí po pravici svého Otce, rovný jemu ve slávě a moci. Před ním se sklánějí všechna kolena, neboť On je Pánem všech pánů a Králem všech králů a jeho říše nemá konce ani začátku.

Přece pak říkají ti pošetilí a nevěřící lidé, že jsou Kristus nebo Bůh, ač nemají Boží moudrosti, ani milosti, ani moci, ani ctnosti. Proto patří právem do pekelného ohně. Neboť je pouze jeden Bůh a jeden Kristus, jenž je Bůh a člověk, a nikdo jiný než on. Až pak v poslední den bude soudit dobré a zlé, potom shledají, že jsou zavržení lidé a ne Bůh. Také vám jasně dokáží, že nejsou Kristus. Neboť člověčenství našeho Pána Ježíše Krista nestálo samo na sobě, ježto v něm není jeho vlastní osoba, jako jsou ostatní lidé, nýbrž Syn Boží jest jeho svébytností a tvarem, pročež jest jednoho tvaru s Bohem. Prostřednictvím této jednoty je moudrý a mocný nad všechno, co není Bůh. Tak je člověčenství našeho Pána připjato k Bohu, ušlechtilé a moudré, svaté a blažené nad všechny tvory. On jest jediný dědic říše Boží od přirozenosti a z milosti, neboť on je prvorozený Otce a matky,

princ a první ze všech svých bratří. Jestliže on chce a my jsme hodni jeho milosti, dá nám dědictví a podíl v říši svého Otce. Slíbil nám to, budeme-li jemu sloužit, že budeme tam, kde jest on s tělem a duší, v domě slávy Boží. Tak tam věčně budeme s ním a každý oslaven podle svého stavu, jak mu náleží, oděn svými skutky, dokonale ozdoben ctnostmi a láskou. Ježíš pak nám ukáže svou oslavenou tvář nad slunce jasnější. Uslyšíme jeho líbezný hlas, sladší než jakýkoli zpěv, budeme zasedat u jeho stolu a on nám bude posluhovat jako urozený princ svému milovanému dvořenínu a svým vyvoleným přátelům. Dá nám čest a slávu, kterou obdržel od svého Otce nebeského a my ji budeme přát více jemu nežli sobě. To mínil Pán, když řekl: »Otče, chci, aby ti, které jsi mi dal, byli tam, kde jsem já, aby viděli jasnost, kterou jsi mi dal.« To budeme vidět a jí budeme oděni nad všechny své skutky a nad všechny své zásluhy. Tak se tedy budeme radovat a honosit sebou bez konce. To je největší blaženost, kterou budeme míti s naším Pánem Ježíšem Kristem v jeho věčné říši.

D. Bližší vysvětlení povahy »živého života« a jeho tří složek.

Nyní pozdvihněte svého ducha a svůj čirý pohled nad všechna nebesa a nad vše, co je stvořené, neboť vám chci ukázat »živý život«, který je v nás skryt, v němž záleží naše nejvyšší blaženost, a o kterém jsem dříve mluvil, nedosti však vysvětlil. Jestliže jsem v látce nepostupoval přesně, věděl jsem o tom a učinil jsem tak úmyslně, chtěje zde doplnit, co jsem vynechal.

Vizte tedy a uvažujte, vy všichni, kteří jste pozdviženi do božského světla; k jiným nemluví, protože by tomu nerozuměli.

Živý život, který Bůh do nás vložil, záleží ve čtyřech věcech: První jest povaha toho života. Druhá věc jsou jeho výkony. Třetí jest jeho podstata. Čtvrtá věc jest jeho nadpodstata.

První věc: Povaha »živého života«.

Povaha věčného života se nám zrodila z Boha a jest jedno s Bohem a žije z Boha v nás a z nás zase v něm.

Neboť dobrovolně nás nebeský Otec zís-

kal a vyvolil ve svém Synu, pročez jsme synové Boží z milosti, ne od přirozenosti. Milost Boží totiž jest naší nadpřirozeností a naším věčným životem, kterých nikdo nepozná ani nenalezne bez milosti.

Chceme-li pak věčný život nalézt a poznat v sobě, musíme se prostřednictvím lásky a víry povznést nad rozum k svému jednoduchému zraku. Zde nalezneme jasnost Boží v sobě zrozenou, to jest obraz Boží, jenž přetvořil náš jednoduchý zrak, takže tam nemůže vniknout žádný jiný obraz. A přece v nestvořeném světle můžeme poznat vše, co jest méně než Bůh, chce-li nám to ukázat.

Každý pohled vnímá obraz Boží nerozdělený a celý a on je také každému všechno a zůstává sám v sobě nerozděleně jeden. Ten obraz poznáváme jím samým, když jej vnímáme. Když však jsme vytrženi a přetvořeni v jeho jasnost, zapomeneme na sebe a jsme jedno s ním. Tak žijeme pak v něm a on v nás. Přece však zůstáváme stále odděleni v podstatách a v přirozenostech.

Jasnost Boží, kterou vidíme v sobě, nemá počátku ani konce, času ani místa, ani stez-

ky, ani tvaru, ani rozsahu, ani barvy. On nás obejmě, uchvátí, pronikne a otevřě široko náš jednoduchý pohled; naše oči musejí být věčně otevřené a my je nemůžeme zavřít.

Tak máte první věc, jaká je povaha z Boha zrozeného věčného života.

Druhá věc: Výkony »živého života«. Činně trpné spojení s Trojjedíností.

Zde následuje druhá věc, která jest o výkonech v živém životě mezi námi a Bohem.

Nyní uvažujte a pozdvihněte svůj vnitřní zrak do toho nejvyššího, kde jste sjednoceni s Bohem. Neboť býti sjednocen s Bohem, to je náš živý stav, který je věčný, v němž Bůh přebývá v nás a my v něm. To sjednocení je živé a plodné a nesmí zůstat plané, neboť se stále obnovuje v lásce a v nových návštěvách prostřednictvím vzájemného přebývání, které nelze rozloučit. V něm je tažení a následování, dávání a přijímání, ovlivňování a přijímání vlivu. Neboť náš nebeský Otec bydlí v nás a poskytuje nám své návštěvy, povznáší nás nad rozum a uvažování, zbavuje nás všech

obrazů a táhne nás k našemu původu, kde nenalezneme nic jiného než prázdnou poušť ryzosti bez obrazů, která vždycky odpovídá věčnosti. Tam nám dává Otec Syna a Syn navštěvuje náš bezobrazý pohled bezednou jasností, jíž jest on sám a vyzývá nás a poučuje nás, abychom skrze něho upřeně nazírali na jasnost. Tu nalezneme jasnost Boží v nás a sebe.v ní a sebe s ní sjednoceny. Ačkoli pak ona nás vystihuje, my jí nevystihneme, neboť naše vystihování je stvořené, on však je Bůh. Proto necháváme svůj pohled s ní běžet a následovat nekonečně daleko a široko a vysoko a hluboko, bez omezení a způsobů. Ačkoli jsme s ní jednoduchým způsobem, přece nemůžeme zachytit ani podržet, co je nám nepochopitelné. Zde vidíme Otce v Synu a Syna v Otcí, neboť jsou jedna přirozenost. Tak tedy žijí v nás a dávají Ducha svatého, vzájemnou lásku obou, který jest jedna přirozenost a jeden Bůh a s oběma v nás přebývá, ježto Bůh je v sobě nerozdělený. Duch svatý pak nám dává sebe a navštíví nás a roznítí ohnivou jiskru naší duše. To pak je počátek a původ věčného milování mezi námi a Bohem.

Projevy lásky jsou volné a on se za ně nestydí. Její povaha je dychtivá a laskavá, chce ustavičně žádat a nabízet, dát a přijímat. Boží láska je dychtivá a žádá od duše všechno, co jest a co může. Duše pak jest bohatá a laskavá a chce dychtivé lásce dáti vše, co žádá a co chce. Nemůže to však vykonat, neboť její stvořenost musí na věky zůstat, nemůže jí uniknout, ani ji nemůžeme odložit. Proto, ač láska pohlcuje, stravuje, spaluje, a žádá od duše, co je nemožné, a ačkoli duše touží po rozplynutí a zničení v lásce, musí přece věčně zůstat a nepřestat.

Mimo to je láska Boží tak bezedně laskavá. Poskytuje a ukazuje duši vše, co sama jest a co chce, i to chce ochotně dát. Duše zase jest zvláště chladná a dychtivá, široce se otvírá a chce míti všechno, co se jí ukazuje. Je však tvor a proto nemůže celého Boha ani vystihnout, ani pochopit, pročť musí dychtit a lačnět, jí Boží bohatství uniká. Tomu pak se říká »usilovat o unikající«.

Hleďte, tak může láska dávat a brát. To jsou výkony lásky v našem živém životě. Že pak je to pravda, to mohou poznat a pocítit, kdo tuto lásku pěstují.

Třetí věc: Podstata »živého života«. Pouze trpná sjednocenost s Bohem v jednotě Ducha svatého.

Potom přichází třetí věc o podstatě živého života, když jsme s Bohem jedno nad všechny výkony lásky v jeho věčném požívání, to jest nad skutky a snažení z pouhé blažené osvobozenosti, nad sjednocení s Bohem, v jednotě, v níž nikdo nemůže být činný, leč Bůh sám. Neboť jeho činnost je on sám a jeho přirozenost. Při jeho pak činnosti my jsme bez činnosti a přetvoření a jedno s ním v jeho lásce, ne však jedno v jeho přirozenosti, neboť tak bychom byli Bůh a sami bychom nebyli nic, což je nemožné. Jsme však tam nad rozum bez rozumování v jasném vědění. Proto nepocítíme žádný rozdíl mezi Bohem a námi, neboť jsme nad sebou samými a nad všemi řády, jsme mimo ducha v jeho lásce. Tam není ani žádání ani toužení, dávání ani přijímání, nýbrž blažená bytnost, koruna a bytnostná odměna veškeré svatosti a všech ctností.

Po tom toužil náš Pán Ježíš Kristus, když pravil: »Otče, chci, aby ti, které jsi mi dal,

jedno byli, jako ty a já jedno jsme.« Ne všemi způsoby, kterými on jest jedno s Otcem v přirozenosti, neboť on je Bůh. A také je s námi spojen a my s ním, v jeho milosti a s ním milujeme svého nebeského Otce a stýkáme se s ním. V lásce a ve stýkání jsme také s naším nebeským Otcem sjednoceni, ne však jedno. Neboť Otec miluje nás a my zase jej, a při milování a když jsme milováni, pocítujeme vždycky rozdílnost a dvě bytosti, což je ráz věčné lásky. Když však **bez** všech výkonů milování jsme objímáni a jati s Otcem a se Synem v jednotě Ducha svatého, tu jsme všichni jedno podobně jako Kristus, Bůh a člověk, je se svým Otcem jedno v jejich bezedné lásce. V téže lásce pak máme všichni dokonalost v jednom věčném požívání, to jest, v jedné blažené bytnosti, což jest nepochopitelné všem tvorům.

Čtvrtá věc: Nadpodstata »živého života« a živé umírání do blažené podstaty Boží.

Dále v našem bytí bez činnosti, skrze něž jsme jedno s Bohem v jeho lásce, tu

začíná nadpodstatné patření a pocitování, to nejvyšší, co lze vyslovit, totiž umírající žití a živé umírání, z našeho bytí do nadpodstatné blaženosti.

Jestliže se máme v moci skrze milost a pomoc Boží, takže se dovedeme zbavit obrazů, kdykoli chceme, dostaneme se k své podstatě bez výkonů, do bezedné propasti jeho lásky, kde jsme zcela uspokojeni. Neboť máme Boha v sobě a jsme blaženi ve své podstatě skrze působení Boha, s nímž jsme jedno v jeho lásce, nikoli v jeho podstatě, ani v přirozenosti. Pak jsme blaženi a blaženost v Boží podstatě, kde on sám sebe požívá a nás všech ve své nejvyšší přirozenosti. Zde jest jádro lásky, které je nám skryto v temnotě a v bezedném nevědění.

To nevědění je nepřístupné světlo, jež je Boží podstata a nám nadpodstatné a jemu jedinému podstatné. Neboť on je sám sobě blaženost a sám sebe požívá ve své přirozenosti. My pak v požívání jeho jsme zemřeli, vypadli ze sebe a ztratili sebe podle míry svého požívání, ne však podle způsobu naší podstaty. Neboť naše láska a jeho láska jsou vždycky stejné a jedno v po-

žívání, když jeho duch vssál a v sebe pojal naši lásku v jedno požívání a v jednu blaženost s ním.

Když pak jsem řekl, že jsme jedno s Bohem, musí se rozumět v lásce, ne v podstatě, ani v přirozenosti, neboť Boží podstata je nestvořená a naše podstata je stvořená. To pak je nepřekročitelný rozdíl, Bůh a člověk. Proto, i když jsou spojeni, nemohou se státi jedno. I kdyby se naše podstata rozpadla v nic, nemohli bychom poznávat, ani milovat, ani býti blaženi. Avšak naše stvořená podstata vypadá jako neutěšeně prázdná poušť, ve které Bůh žije a nás řídí. V této poušti musíme tékat bez způsobů a bez míry. Neboť nemůžeme ze své podstaty přejiti ke své nadpodstatě jinak nežli skrze lásku. Pročež jsme blaženi ve své podstatě, jestliže žijeme v lásce. Jsme také blaženost v Boží podstatě pouze skrze lásku, jestliže jsme zemřeli sobě v požívání jeho. Neustále žijeme ve své vlastní podstatě skrze lásku; a neustále umíráme do podstaty Boží skrze požívání. A proto to bylo nazváno »umírající žití a živé umírání«, neboť žijeme s Bohem a umíráme do Boha.

Blaženi jsou mrtví, kteří tak žijí a umí
raji, neboť dosáhli dědictví v Bohu a v je
ho říši.

Končí se
Zrcadlo věčné blaženosti.

O B S A H

Předmluva	5
Povzbuzení příjemkyni, aby se oddala klášternímu životu	15
Tri stavy duchovního života	21
I První stav: Počáteční ctnostný život. První druh lidí	23
A. Poslušnost milosti v duchovním boji; ryzí úmysl a nesobeckost	23
B. Ctnostný život je shrnut v lásce. Jeho čtyři způsoby a dva projevy	25
C. Modlitba ústní	28

D. Usebranost a touha po daru moudrosti	28
E. Ovládání jazyka a smyslového života	30
F. Pokušení a nesprávný styk s bližním	31
G. Chování v duchovní opuštěnosti a bez- útěšnosti	33
H. Kristův příklad v duchovní opuštěnosti	36
II. Druhý stav: Boží vůli v Kristu a skrze Krista. To je druhý druh lidí	39
A. Boží právo na odevzdanost v Kristu a skrze Krista	39
B. Stupně této odevzdanosti podle vzoru Kristova, spolu s ním a v něm	41
C. Blahoslavenství, způsobená touto ode- vzdaností	43
D. Trvalé vystupování a sestupování této odevzdanosti	45
III. Pojem a úkol Eucharistie v duchovním životě. Náš poměr k ní	49
A. Čtveré postavení Mariino při vtělení jako vzor našeho postavení k přijímání Eucharistie	50
a. Čistota	51
b. Pravé poznání Boha	53

c. Pokora	54
d. Svobodná touha	54
B. Čemu nás učí o Eucharistii Písmo, podání a víra, "shrnuto do 5 částí . . .	55
1. Doba ustanovení. Konec Starého Zákona a počátek Nového	56
2. O látce a tvaru svátosti. O způsobu přítomnosti skrze proměnění	59
3. Způsob a jednání, jakým Kristus dal sebe ve velebné svátosti	62
a. Dal sebe na způsob výživy	63
1. Kristus prahne po nás	63
2. Jak jsme pohlaceni Kristem, hladovějíce po něm	65
3. Duchovní pokrm, který nám poskytuje, jest jeho skutečné tělo, jediné a nedělitelné pod dvěma způsoby	66
4. Jak je tato výživa trvale zajištěna ustanovením kněžství	69
b. Dal sebe za pokrm obětní	70
Vysvětlení 4 základních důvodů, proč nám Bůh z lásky dal svého Syna	72

a. Přirozená vloha duše jako zrcadla svého pravzoru ve Slově, nadpřirozené podobě Slova skrze sjednocení s ním	73
b. Vtělení Slova	77
c. Bohočlověk obětovaný za naše hříchy	78
d. Život Bohočlověka, sdělený v Eucharistii	79
4. Příčiny a důvody, že Kristus dal sebe skrytého ve velebné svátosti, ne zjevně na takový způsob, jak byl zde na zemi a nyní je v nebi	81
5. Odlišnost osob, které přicházejí k velebné svátosti	85
a. Neosvícená skupina: osoby měkkého srdce	86
b. Bojující skupina: rozumějící, ale zároveň smyslně založení lidé	89
c. Od Boha osvícená skupina: duchem usebrané osoby	93
d. Věrní klášterníci a laici	103
e. Duchovně nepěstovaní	104
f. Obyčejní křesťané	106
g. Nehodná skupina, dokud se neobrátil	107
1. Nevěřící a odpadlí křesťané	108
2. Sekta pietistickokvietistická	108
3. Pravda proti těmto odpadlíkům	109

4. Další popis a odsouzení této sekty . . .	111
5. Jiní nekající hříšníci	112
6. Dobrácké, slabé, ale snadno polepšitelné osoby	114
7. Odvaha k velikonoční zpovědi	115
h. Všichni lidé dobré vůle v nebezpečí svě- ta. Co je dobrá vůle a její chvála . . .	116
IV. Třetí stav: Spolužití s Božím životem . .	119
A. Přesné nadpřirozené vysvětlení tohoto spolužití	119
a. Přirozené spojení a podobnost života stvo- řeného s nestvořeným jako příležitost k bludu kvietistickému	119
b. Nutné myšlenky o našem ideálním ži- votě v Bohu a jaký je rozdíl mezi ne- stvořeným a stvořeným ž i v o t e m	121
c. Povznesení k nestvořenému životu skrze milost patření na Boha	124
B. Zrcadelní, vloha duše jako základ a po- volání a zvaní k tomuto spolužití a jako cesta k jeho uskutečnění	125
a. Živé zrcadlo duše	125
b. Povolání, zvaní, žádoucí zodpovědění. .	126

c. Zrcadlo proti zrcadlu, čili uskutečnění .	127
d. Toto uskutečnění není ztotožnění s Bohem a nemůže nastati bez jeho pomoci a bez naší přípravné spolupráce	128
C. Bezprostřední kladné a záporné podmínky toho spolužití	130
a. Mystické odumření stvořeným věcem jako podmínka božské proměny	130
b. Spojení v jednotu, nikoli ztotožnění, ani u duše Kristovy	131
c. Pokračování: O přirozenosti, životě a úkolu Bohočlověka proti oněm, kteří se považují za Krista	135
D. Bližší vysvětlení povahy a tří složek "živého života"	139
1. věc: Povaha »živého života«	139
2. věc: Výkony »živého života«. Činně trpné spojení s Trojjedností	141
3. věc: Podstata »živého života«. Pouze trpná sjednocenost s Bohem v jednotě Ducha svatého	144
4. věc: Nadpodstata »živého života« a živé umírání do blažené podstaty Boží	145

Dominikánská edice Krystal

v Olomouci

ftídi P. Dr Silvestr M. Braito O. P.

JAN VAN RUYSBROECK

PODIVUHODNÝ
ZRCADLO VĚCNÉ BLAŽENOSTI

Z vlámského originálu přeložil

P. Emilián Soukup O. P.

Svazek 74.

L. P. 1946

Vydání první

V nákladu 3.000 výtisků

výtiskla knihtiskárna Edmund Kramář

v Olomouci